

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnine za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za iz-
zemsstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din.
Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10 711.

Ob 15. obletnici uedinjenja

Letošnji 1. december, državni praznik uedinjenja naroda Srbov, Hrvatov in Slovencev, bomo praznovali še posebno svečano, ker bo to 15. obletnica velikega zgodovinskega čina, ki je Jugoslovence povezal v nerazdružljivo enoto.

Naj svečanosti tega praznika ne motijo vsakdanje skrbi in težave, ki nam jih je prinesla vse-spolšna gospodarska stiska. Ni stiska samo pri nas, nego je tudi po vsem ostalem svetu. Naša zavest mora biti tako trdna, da nam je ne omajejo še tako hude skrbi, saj na drugi strani vidimo, da naša vlada neumorno išče izhoda iz gospodarskih težav. Marsikaj ni tako, kakor bi si želeli, toda čarati se ne dá, in če hočemo priti enkrat iz zagate, so začasno potrebne celo žrtve.

Zavest zdravega in vase zaupajočega naroda bomo pokazali, če bomo svoj veliki praznik slavili s pravim poudarkom, ne da bi nas pri tem motila zagrenjenost zaradi sedanjih hudih časov. Ob 15. obletnici uedinjenja sklenimo, da bomo še bolj pomnožili vrste vsedržavne Jugosloven-

ske nacionalne stranke. Vsi ljudje, ki imajo voljo do resnega dela, naj stopijo v njene vrste in naj se udeležujejo. Čim več bo zdravih misli, čim več bo treznega dela, tem prej bo minila doba bridkosti. Ob 15. obletnici sklenimo, da se bomo otresli malodušnosti, kolikor je te še med nami, in da ne bo nihče godrnjal pod bremenom stiske na tistega, ki ni kriv, da je tudi nas udaril val svetovnih gospodarskih težoč. Ni kriva država, ni kriva vlada. Glavni krivec zla je pred 15 leti minili svetovni pokol, katerega bremena moramo še danes prenašati.

Samozavest brez čemerne godrnjanja, požrtvovalno delo in složnost brez tiste nepotrebne malenkostne prepirljivosti naj nam bodo zvezde voditeljice v vsem našem dejanju in nehanju. Glejmo druge narode in učimo se pri njih!

Ob 15. obletnici bomo tudi Slovenci krepko poudarili svojo jugoslovensko zavest in pokazali radost, da smo se z osvobojenjem rešili narodne smrti, ki bi bila pod tužjevo peto neizogibna.

Prvi obrok odplačila se mora plačati najk-
neje do dne 15. novembra 1934., ostali obroki pa
najkneje do 15. novembra vsakega leta.

Kmečki dolžniki lahko svoje dolgeve izplačajo tudi v krajšem roku kakor določa ta uredba, in se jim v tem primeru za vsako skrajšano leto zniža preostanek dolga za dva odstotka. Ako bi dolžnik zaostal s plačevanjem obrokov tri leta, izgubi pravico do zaščite po tej uredbi in upnik lahko v tem primeru izterja ves dolžni znesek. Skrajšan plačilni rok in znižanje obrestne mere.

Izjemno od omejenih določb morajo plačati kmetje, katerih dolg znaša največ 1200 Din, ta dolg v treh enakih obrokih. Z dnem uveljavljenja te uredbe se za te dolgeve ne morejo plačevati večje obresti nego sedem odstotkov, pri čemer se upoštevajo tudi vse postranske datjave. Ta rok se podaljša za pet let za one, ki s potrdilom občinskega oblastva in potrdilom sreskega načelnštva dokažejo, da imajo več takih dolgov pod tem iznosom, a skupno ne presegajo 4800 Din. Občine bodo izdajale ta potrdila brezplačno.

Druge zaščitne določbe.

Pogodba o obrestni meri je neveljavna, v kolikor presega stopnjo, določeno s to uredbi. Večja obrestna mera se ne sme niti prisoditi niti izterjati. V kolikor za take prestopke kazni po kazenskem zakonu ni strožja, se kaznujejo z zaporom do šestih mesecev in globo do 10.000 Din.

Z uveljavljenjem te uredbe se odgode vse prisilne prodaje, rubežni premičnega in nepremičnega imetja kmečkih dolžnikov razen onih, ki se nanašajo na terjatve po členu 3. te uredbe. Istočasno se ustavi vse prisilne uprave (sekvestracije), odvzem nepremičnin in prenos v svrhu zavarovanja terjatev. Novo prisilno izterjevanje se lahko dovoli samo zaradi prisilnega plačila dolžnih obrokov v smislu te uredbe. Odlok o odgoditvi prodaje izda pristojno sodišče po službeni dolžnosti, ako mu je znano, da je dolžnik kmet, sicer pa na zahtevo stranke. Sekvestracije se ukinejo samo na zahtevo stranke, sekvestrirane nepremičnine pa se bodo dolžnikom takoj povrnilo. Potrdila o tem, kdo je kmet, izdajo občinska oblastva, vsaka zainteresirana stranka pa lahko zahteva, da sresko načelnštvo ugotovi točnost teh potrdil.

Sodišče lahko po službeni dolžnosti odkloni od upnika zahtevano zavarovanje terjatve, če mu je iz dosedanjih sodnih spisov znano, da je že dovolj zavarovana.

Predpisi te uredbe se ne nanašajo na javne datjave (davke), z zakoni predpisane pristojbine, na dolgeve do višine 500 Din za živila, obleko in obutev in na dolgeve, napravljene po 20. oktobru 1931., v kolikor ti dolgevi niso bili pretvorjeni v menične dolgeve, in vsi kmečki dolgevi, nastali po 20. aprilu leta 1932., plače služinčadi, plačevanje vzdrževalnine (alimentov), zakupnine in stanarine, terjatve obrtnikov za dela pred 20. oktobrom leta 1931. Predpisi te uredbe ne veljajo za terjatve Narodne banke in Državne hipotekarne banke.

Dolžnik, ki je v nameri, da oškoduje svojega upnika, odprodal ali drugače odtujil svojo imovino, izgubi pravico do zaščite po tej uredbi in

Vprašanje kmečkih dolgov v celoti rešeno

Odkar je stopil 19. aprila 1932. v veljavo zakon o zaščiti kmetov, so se čule od vseh strani pritožbe, ki so delale ta zakon odgovoren za vse zlo denarne stiske. Na drugi strani pa tudi kmetje sami niso bili zadovoljni z njim, ker je sicer odgodil plačilo dolgov, ni pa prinesel dokončne ureditve načina vračevanja in je tako res spravil v neugoden položaj tako upnika kakor tudi dolžnika.

Da reši obe stranki iz neprijetnega položaja, je izdal ministrski svet z zakonsko veljavnostjo od 23. novembra 1933. uredbi o ureditvi kmečkih dolgov. V glavnem ostanejo v veljavi predpisi obeh starih zakonov o zaščiti kmeta.

Uredba, o kateri je podal ministrski predsednik g. dr. Srškić že na seji poslanskega kluba JNS obširno izjavo, določa v glavnem:

Kmetje bodo plačevali svoje dolgeve po predpisih te uredbe, ki določajo način plačevanja kmečkih dolgov, napravljenih pred 20. aprilom 1932., in se nanašajo samo na osebe, ki so bile za časa zadolžitve kmetje v smislu te besede.

Kdo je kmet.

Za kmeta v smislu te uredbe se smatra vsaka oseba, ki obdeluje zemljo sama ali s člani svoje rodbine in katere obdavčeni dohodki izvirajo v pretežni večini od kmetijstva (vinogradništva, vrtnarstva, sadjarstva, živinoreje in podobnega), ako ne presega posestvo 75 ha obdelane zemlje. Za kmeta v smislu te uredbe se smatrajo tudi osebe, ki zaradi bolezni ali pomanjkanja delovnih moči ali iz drugih razlogov obdelujejo zemljo z najetimi delovnimi silami, nedoletna deca do polnoletnosti kakor tudi zapuščine za kmeti, dokler

se ne izroče naslednikom, nadalje osebe, ki same ali s člani svoje rodbine obdelujejo tujo zemljo, ako jim je to glavni poklic in vir dohodkov.

Odplačilo dolgov v 12 letih.

Kmetje bodo plačali svoje dolgeve upnikom, kakor določa člen 3. te uredbe, v roku 12 let, počenši s 1. februarjem 1934., in sicer tako, da bodo plačali za vsakih 100 Din

leto	zasebnim upnikom Din	denarnim zavodom Din
1.	6.—	6.—
2.	6.60	6.75
3.	7.28	7.65
4.	8.06	8.94
5.	8.84	10.67
6.	9.75	12.68
7.	10.72	14.72
8.	11.84	15.64
9.	13.06	16.85
10.	14.36	17.38
11.	15.94	17.85
12.	17.55	18.78

Ako se je dolžnik z upnikom pogodil za ugodnejše pogoje, plača dotične obroke po teh ugodnejših pogojih. Če je dogovorjen daljši rok, kakor je tu določen, bo dolžnik vršil plačilo dolga v dogovorjenem roku, toda s tem, da v nobenem primeru ne sme biti obrestina mera večja, kakor jo določa ta uredba.

V najvišji obrestni meri (denarnim zavodom 6.02 %, zasebnikom 3.54 %) so zapopadna tudi vsa ostala plačila, kakor provizije, režijski stroški in slično.

bo nosil poleg tega posledice kazenskega zakona in zakona o pravnih dejanjih izven konkurza.

Lombardiranje kmečkih terjatev.

Terjatve upnikov na osnovi kmečkih dolgov, na katere se nanaša ta uredba, imajo prednost pri reeskontu in lombardu vseh državnih in privilegiranih denarnih zavodov z običajnimi pogoji do višine 50 odstotkov celotnega iznosa. Ministrski svet bo skupno z omenjenimi ustanovami zagotovil potrebna sredstva v okviru njihovih skupnih kreditnih zmoglosti, zdaj obstoječih in onih,

ki bodo v teku časa še ustvarjene v skladu z obstoječimi zakoni glede poslovanja teh ustanov.

Minister pravde se pooblašča, da v sporazumu s kmetijskim, finančnim in trgovinsko-industrijskim ministrom predpiše pravilnik o izvršitvi te uredbe, razen tega pa je pooblaščen, da v sporazumu z zainteresiranimi ministrstvi izda tolmačenja določb te uredbe, zlasti o tem, koga je smatrati za kmeta v smislu te uredbe.

Tako je vlada rešila prav važno vprašanje in je dana tako dolžniku kakor tudi upniku možnost, da začne na trdni osnovi te uredbe gospodariti tako, da bo spet prišel red v naše denarne zavode.

banav pa se more izvesti tudi brez licitacije z neposredno pogodbo, v mešani ali čisti režiji.

Odobrena javna dela izvršuje pristojna banška uprava.

Ban odredi s svojim odlokom način izvršitve vsakega posameznega odobrenega javnega dela ter odredi po potrebi upravitelja del in kreditov. Poraba kreditov se opravičuje vsak mesec s pravnimi plačilnimi listinami.

Računi o porabi kredita, odobrenega za izvršitev javnih del, so podrejeni pregledu pri pristojni finančni direkciji.

Državni sklad za javna dela in trošarina na bencin, cement in črno.

Za izvršitev javnih del v tem smislu se osnuje pri Državni hipotekarni banki državni sklad za javna dela, v katerega se stekajo dohodki od povišane trošarinske stopnje (to je 0.50 Din od kilograma čistega bencina) kakor tudi vse terjatve bivšega ministrstva za prehrano in obnovo in ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje iz posojil za prehrano gladojučega prebivalstva in za predjeme za nujna javna dela.

Poviša se državna trošarina za čist bencin pri 100 kg na 500 Din, za mešanico bencina in spirita pri 100 kg na 350 Din. Na cement se bo plačevala državna trošarina 15 Din za 100 kg. Minister za trgovino in industrijo lahko z odobrenjem ministrskega sveta določi cene cementa po krajevnih prilikah in predpiše kazni za prekorake je teh cen. Trošarino bodo pobirala finančna oblastva od producentov v državi, preden gre blago v promet, od uvoznikov pa pri uvozu na carinarnici. Ko stopi ta uredba v veljavo, se morajo povisati vse zaloge cementa iznad 50 kg pri trgovcih na malo in na debelo ter plačati po tem členu določena trošarina.

Za javna dela bo finančni minister vsako leto nakazal sklad za javna dela do 30 milijonov dinarjev na breme proračunskih prihrankov in doseženih viškov.

Banovinski sklad in trošarina na vino in žganje.

Banovine lahko po sklepu banovinskega sveta in z odobrenjem ministrskega sveta uvedejo banovinsko trošarino na vino in žganje. Dokler se ne ustanove banovinski sveti, lahko sklenejo to banski sveti. Ta trošarina se mora plačati, preden se dasta vino in žganje v promet. Producent v kolikor ni sam točilec pijače na malo ali na ve-

Ustanovitev državnega in banovinskih skladov za javna dela

Ministrski svet je izdal uredbo o izvrševanju javnih del, ki je že stopila v veljavo in iz katere povzemamo:

V svrhu izboljšanja gospodarskih razmer v državi, pospeševanja narodnega gospodarstva, pobijanja brezposelnosti in omogočanja zasluzka prebivalstvu v pasivnih krajih se odreja izvrševanje javnih del in podvzemanje ukrepov za prehrano siromašnega prebivalstva.

Za izvrševanje del po tej uredbi se bo uporabljalo v prvi vrsti siromašno prebivalstvo iz občine, odnosno sreza, kjer se delo vrši.

Med javna dela, ki se naj izvršujejo po tej uredbi, spadajo: javne ceste s pripadajočimi zgradbami, preskrba s pitno vodo, obramba pred poplavami, izboljšanje zemljišč, regulacija rek in potokov, izboljšanje zdravstvenih razmer v vasi, ureditev hudournikov in pogozdovanje goličav. Izvršujejo pa se lahko tudi druga gradbena dela splošne koristi in take narave, da dajejo možnost zaposlitve večjega števila delavcev.

Banovinski in sreski odbori za javna dela.

Na sedežu vsakega sreza se ustanovi sreski odbor za javna dela. V odboru so sreski načelnik, ki je obenem predsednik odbora, in po en zastopnik vsake občine na področju sreza, ki ga določi občinski odbor. Pomožni organi odbora so sreski strokovni referenti. V srezih, ki imajo cestne odbore, je v odboru za javna dela tudi načelnik tega odbora ali njegov namestnik.

Na sedežu vsake banovine se ustanovi banovinski odbor za javna dela. V odboru so ban, ki je obenem predsednik odbora, in po en delegat vsakega sreskega odbora za javna dela, ki ga določi odbor. Pomožni organi odbora so strokovni referenti banske uprave in predsedniki upravnih, odnosno nadzornih odborov javne borze dela.

Sreski odbor za javna dela ugotavlja potrebo javnih del na sreskih področjih in predlaga banovinskemu odboru razpored njihove izvršitve s približnim iznosom stroškov.

Banovinski odbor izdelava na podlagi razporeda sreskih odborov program javnih del za vso banovino ter predloži gradbenemu ministru razpored njihove izvršitve s približnim iznosom stroškov.

Ministrski svet določi na predlog ministra za gradbe v sporazumu z ministrom za socialno politiko in narodno zdravje program javnih del za vso državo.

Kako se dela izvršujejo.

Za vzdrževanje napravljanih objektov, odnosno izvršenih del v pravilnem stanju so obvezne zainteresirane banovine, odnosno občine, kolikor ta obveznost po obstoječih predpisih ne spada v dolžnost države, vodnih ali zdravstvenih zadržug. To obveznost je treba določiti, preden se začnejo javna dela izvrševati.

Javna dela se izvršujejo na podstavi pravilno odobrenih načrtov ali referatov, izvršitev del ali

Gustav Strniša:

Zadnji rokovnjač

«Ne vem! Vem pa, da so mlinarjev oče nedolžni prav tako, kakor sem jaz. Nikoli se še nisem lagal in se tudi ne bom. Izpustite očeta mlinarja, ki ga je tako sram, da bo umrl. Tisti cigan se je pač vrnil po umoru, ker je čul moj krik, in vrgel denarnico na polico, samo da bi osumil našega očeta», je modroval Jožek in sodnik ga je zamišljen odslovil.

Morilec barvarja Kolarja, cigan Brajdič, je bil mož Dondine hčere Polone. Po uboju je zapravljajal denar po ljubljanski okolici. Popival je po vaških krčmah, a v mesto se ni upal, da bi ne vzbudil suma.

S seboj je imel ciganko Malko, ki se ga je držala kakor klop, ker je imel denar. Njen Joco je klel in se repenčil, a kaj se je brigala zanj, saj mu je že večkrat dala slovo in se ga oklenila le takrat, kadar ni imela drugega ljubimca. Zato je tudi korenjaškega Brajdiča navdušila, da je ubil Kolarja.

Zločinca bi morda težko razkrinkali, saj ga je pastir poznal samo po obrazu, če bi se ne pripetila v Medvodah nesreča. Brajdič in Malka sta šla čez most in ona je pijana padla v vodo. Nesreča je hotela, da je bila voda tedaj globoka. Odnesele je ciganko s seboj in ko je bila Malka že blizu kraja, je prišla pod leseno mlinsko kolo,

ki jo je neusmiljeno lopnilo po glavi, da je pala še enkrat v vodo in se udarila na neko skalo. Po naključju jo je opazil neki kmet in jo rešil iz vode. Prinesel jo je v prvo hišo na bregu in odšel po pomoč.

Pri bolnici se je oglasila mrliška čuvajka, ki jo je postal kmet, da bi ji postregla. Malka je govorila o bogastvu in o ciganih. Bledlo se ji je vedno bolj. Na zadnje je jela kričati in iztezati roke:

«Denar je bil uropan in jaz sem pila zanj vino! Ubil ga je, barvarja je ubil, dà, dà, in rekla sem mu: 'Ubij ga, pa bova imela dosti denarja!'»

Prišel je duhoven, ki je izkušal ciganko pomiriti. Poklicali so tudi župana, ker je Malka toliko govorila o umoru.

Zavedla se je in se izpovedala. Potem je še enkrat vse povedala županu, ki je njeno izpoved zapisal pred dvema pričama.

Ciganka je živela samo dva dni, potem pa je izkrvavela. Njena rana na glavi je bila smrtna.

Zalostno so zapeli medvoški zvonovi. Pkopali so ciganko Malko, ki je pač zdaj našla svoj mir.

Medtem je Brajdič begal po Dolenjskem. Čul je, da je Malka umrla, in kar zbolelo ga je, kajti slutil je, da je razkrinkan. Cigan Joco je bil odslej njegov največji sovražnik. On je Malko res ljubil in zdaj je bil ta človek kriv, da je poginila; če bi bila estala pri njem, bi bila še vedno živa.

Joco je odslej vedno stikal za Brajdičem. Hotel ga je ugonobiti in izročiti rokam pravice.

Nekega dne je naletel Brajdič na Grogga in se mu skril. Grogga je šel s svojim medvedom proti gorenjski strani. Kar je prišla Brajdiču rešilna misel:

«Medveda mu odvedem in pričnem z njim hoditi po svetu. Nihče me ne bo več našel, saj ne bo nihče mislil, da sem jaz cigan Brajdič.»

Možak ni vedel, da mu je bil tik za petami Joco, ki je skrbno pazil nanj in samo čakal, da bi se približala kakšnemu bolj obljudenemu kraju, kjer bi ga lahko dal zgrabiti.

Grogga je rad prenočeval v prirodi. Največkrat je ležal v gozdu poleg svojega medveda, ki je budno prisluškoval, če mu je gospodar ukazal.

In tako je bilo tudi tisto noč.

Tiho se je približal cigan. Ker ni imel drugega orožja, je držal v roki debelo palico, da bi rokovnjača z udarcem omamili in medveda odvedel.

Medved je imel posebno tenek sluh, ki mu je nadomeščal tudi vid. Komaj se je cigan primaknil nekoliko bliže, je že medved zarenčal, a Grogga se je pognal kvišku.

Cigan je hotel pobegniti, pa je padel Joci v naročje. Mladenič ga je zgrabil. Ze je bil pri njima Grogga, ki je Brajdiča zvezal kakor otroka in ga položil v travo poleg sebe:

«Ti morilec si mislil menda tudi mene spraviti na drugi svet, pa ti je spodletelo. No, Joco, danes si mi naredil uslugo. Zdej me pa slušaj! Jutri pojdi z menoj v mesto. Spremit te bom do sodišča. Tam pa ti opravi in izroči te male pridneža sodnikom, kajti res nevaren zločinec je

liko, ne plača trošarine, a točilo na drobno plačajo, če nabavijo vino, odnosno žganje neposredno od producenta, šele tedaj, ko ju dajo na pipo. Veletrgovci z vinom in žganjem plačajo trošarino ob priliki prodaje. Finančni minister bo po odobrenju ministrskega sveta izdal uredbo, ki bo določala način nadziranja in plačevanja trošarine kakor tudi kazni za tihotapstvo in druge nepravilnosti. S to uredbo se bodo tudi določile najviše dovoljene trošarinske stopnje.

Od prejetih zneskov novo uvedene banovinske trošarine na vino in žganje se morajo v prvi vrsti oddati za redne proračunske izdatke banovine oni zneski, ki so bili določeni od dohodkov dosedanja banovinske in državne trošarine za dotično banovino za leto 1933., ves ostanek pa gre v banovinski sklad za javna dela, ki ga bo upravljala ban. V banovinah, kjer bo uvedena ta trošarina, se ukine dosedanja pavšalna trošarina, v onih banovinah, kjer nova trošarina ne bo uvedena, pa ostanejo v veljavi dosedanja trošarinski predpisi.

Za izvajanje javnih del potrebno kamenje, pesek, zemlja in drugo se lahko dobavljajo na državnih zemljiščih in iz javnih rek, v kolikor jih država ne potrebuje za lastne potrebe.

Uprava skladov za javna dela.

Istočasno z določitvijo programa javnih del bo ministrski svet na dotični predlog ministra za gradbe izvršil razdelitev dohodkov državnega sklada na posamezne banovine. Pri razdelitvi imovine državnega sklada lahko ministrski svet na predlog ministra za socialno politiko in na-

rodno zdravje določi največ do 10 odstotkov dohodkov državnega sklada za podporo siromašnih ljudi, nesposobnih za delo. Določeni zneski na račun te podpore bodo izročeni banskim upravam, da jih razdeli ban po sklepu banovinskega odbora.

Držani sklad za javna dela bo upravljala banovinskega odbora za javna dela. Delavci, ki bodo zaposleni pri javnih delih po tej uredbi, ne bodo zavarovani za primer bolezni in se zanje ne bodo plačevali prispevki za borze dela in delavske zbornice. V svrhu njihovega zavarovanja za primer nesreče bo pristojni krožni uad za zavarovanje delavcev določil pavšalno vsoto, ki se bo plačala sorazmerno s številom zaposlenih delavcev iz kredita, odobrenega za dotično javno delo. V primeru spora o višini pavšalne vsote odloča minister za socialno politiko in narodno zdravje.

Za prevoz hrane v pasivne pokrajine bo odobrila ministrski svet na predlog ministra za socialno politiko in narodno zdravje v sporazumu s prometnim ministrom znižano vožnjo na državnih železnicah in parnikih. Vozovnice za prevoz hrane po znižani tarifi bodo delili bani po sklepu banovinskega odbora za javna dela. Delavci, ki bodo zaposleni pri javnih delih po tej uredbi, ne bodo zavarovani za primer bolezni in se zanje ne bodo plačevali prispevki za borze dela in delavske zbornice. V svrhu njihovega zavarovanja za primer nesreče bo pristojni krožni uad za zavarovanje delavcev določil pavšalno vsoto, ki se bo plačala sorazmerno s številom zaposlenih delavcev iz kredita, odobrenega za dotično javno delo. V primeru spora o višini pavšalne vsote odloča minister za socialno politiko in narodno zdravje.

Člani banovinskih odborov za javna dela nimajo pravice na dnevnice, marveč jim gre samo povračilo dejanskih potnih stroškov po odloku bana, izplačilo pa se bo vršilo na breme sklada za javna dela. Članom sreskih odborov ne grede niti dnevnice niti povračilo potnih stroškov.

Za ozdravljenje denarnih zavodov

Poleg ureditve vprašanja kmečkih dolgov so največje važnosti za obnovo našega gospodarskega življenja tudi ukrepi, ki naj doprinesejo k poživljenju in ojačenju denarnih ustanov.

Sedanja zapora vlog je enako kakor dosedanja zakon o zaščiti kmetov uvedla kot začasen ukrep, da trenutno olajša položaj denarnih zavodov, ki so bili zašli v brezizhoden položaj. Z moratoriji, pri katerih ni viden končni smoter, se ne dajo odpraviti posledice gospodarske stiske; potrebno pa je ustvariti možnost, da denarni zavodi čimprej izidejo iz tega zasilnega stanja in se s po-

stopnim popravljanjem gospodarskih razmer vrnejo v svoje redno delovanje.

Ukrepi za ozdravitev denarnih zavodov so različni po različnosti stanja posameznih zavodov in po pomenu teh zavodov za splošne gospodarske koristi v državi.

Kar se ne dá rešiti, kar se je že bolno rodilo, kar nikdar ni bilo zdravo, mora prenehati ter se razpustiti s čim manjšo škodo za prizdeto. Zato je za take zavode določena uredba s posebnim postopkom, ki bo omogočil enostavno in najcenejše prenehanje teh zavodov ob polnem nad-

in bo postal strah vseh poštenih ljudi, če bo še dolgo hodil prosto okoli!»

Zjutraj so ljudje v Novem mestu začudeno gledali, ko je prišel po trgu medvedar z medvedom, a poleg njega Joco s povezanim Brajdičem. Pri sodišču se je Gropa poslovil, a Joco je odšel na sodišče, kjer je izročil Brajdiča rokam pravice.

Ko je stari mlinar izvedel, da je njegova nedolžnost popolnoma dokazana, je bil tako ginjen, da se je zjokal. Spet se je vesel vrnil v svoj stari mlin in začel delati. Zdaj se mu je kar vrnilo veselje do življenja, kakršnega ni čutil ves čas, odkar so mu ubili sina edinca. Temu človeku je bil zapor nekako zdravilo, ki je bilo sicer grenko kakor pelin, a zdravo kakor zdravje samo, saj mu je povrnilo dobro voljo.

Prav tako kakor gospodar se je razveselil njegove svobode tudi dobri pomočnik Jožek, ki sam ni vedel, kaj početi v mlinu. Ko je zagledal svojega gospodarja, je veselo zavriskal:

«Zdaj bova pa spet mlela kakor včasih. Pa še boljše volje bova, kajne oče?»

«I saj res! Preljubi pobič, zdaj šele vem, kako rad te imam. Pust sem bil in dolgočasen, a ti si se vendar navezal na mene. Le priden bodi, bo pa enkrat mlin tvoj, saj svojih ljudi itak nimam.»

In potem je bil mlinar še enkrat zaslisan, a me več kot obdolženec, temveč samo kot priča. Tudi Jožek je moral še enkrat na sodišče.

Ko so zaslišali cigana, je dolgo časa tajil. Pa so mu prečitali, kar je izpovedala Malka na

zadnji uro, preden je umrla. Pričel si je rvati lase in kričati, da je baba lagala.

Nazadnje je Brajdič vendar spoznal, da mu vse laži ne pomagajo, pa če se še tako zvija in taji. In zdaj je vse priznal in povedal, da je slišal krik pastirja in si takoj mislil, da ga je nekdo opazoval. Še isti trenutek mu je prišla misel, da bi deparnico skrnil v mlinu. Res jo je v grmovju izpraznil in tedaj, ko sta se mlinar in Jožek pečala z mrtvecem, se je splazil nazaj in vrgel deparnico na polico.

Cigan Brajdič je bil obsojen na smrt na vešalih.

Tiste dni, preden so ga obsodili, se je pojavila med ljudmi stara Donda. Živahno je hodila okoli sodišča in samo povpraševala, ali je Brajdič že obsojen in kdaj bo bingljaj.

Nekdo je ciganko nahrulil, da ni lepo, če stara mamka tako govori o ciganu, ki je pač njene krvi, pa ga je zavrnila:

«Že pred desetimi leti sem vedela, da bo visel. Prerokovala sem mu in zdaj se bo izpolnilo moje prerokovanje. Brajdič bo obešen.»

Ko je takoj nato nekdo sporočil, da je cigan obsojen na vešala, so hotelle vse babnice, da bi jim ciganka prerokovala. Zmenila se je z njimi, da pride k njim na dom. Tedaj se je ves teden mastila po Ljubljani, pa še polno srebrnih dvojač je imela, ko je odhajala. Ljudje so bili pač vedno praznoverni, včasih še bolj, kakor so dandanes.

Od bolečine k ugodju

Skrbi in bolečine povzročajo gube in Vas starajo. Aspirin tablete odpravijo vse bolečine in Vam vrnejo občutek ugodja. Aspirin tablete so pristne le z Bayerjevim križem. Vzemite jih brez skrbi, ne škodijo Vam!

ASPIRIN

BAYER

V z. Jugosla. d. Zagreb, Černa 32. Oglás se registr. pod Š br 3407 od 1. III. 1933.

zorovanju oblastev, da koristi posameznikov z načinom razida ne bodo oškodovane.

Za one denarne zavode, ki so sicer trenutno pasivni, ki pa se lahko in se zaradi splošnih gospodarskih koristi morajo ohraniti, in za aktivne denarne zavode, ki pa so zdaj v stiskah, se določa z uredbo vrsta ukrepov, da se uredi ter okrepijo.

Ali se bo dopustila ozdravitev kakega zavoda, četudi je pasiven, o tem bo odločal minister za trgovino in industrijo. Takemu denarnemu zavodu se lahko odobrijo določene ugodnosti, med drugimi tudi pretvoritev enega dela starih terjatev zavodovih upnikov vlagateljev v delnice, to

Cigan Brajdič pa se je lepega dne izmuznil iz ječe. V ječi, kjer je sameval, je neki jetnik pod posteljo pustil napol izkopano luknjo, ki je ječarji niso opazili. Morda je jetnika prehitela smrt ali so ga pa drugam zaprli, a luknja je ostala.

Ječar se je zelo prestrašil, ko je našel ječo prazno. Takoj je o begu obvestil sodnika. Oblastva so zločinca pričela pridno iskati.

Brajdič je ušel za enkrat človeški pravici in se je spet potepal po Gorenjskem, čeprav je vedel, da ga bodo iskali. Nadlegoval je kmete po vaseh in žugal ljudem s požigi, če mu ne dajo jesti ali pa če zve, da so ga ovadili. Naš kmet se menda najbolj boji ognja in zato je vsak rajši molčal in potrpel.

Še naprej od Besnice je živel v hribih stari oglar Mihač. Mož je bil že zelo star in samo svoj človek. Njegova edina tolažba mu je bila lepa hčerka Anica.

Brajdiča je zaneslo tudi tja. Nekje je dobil gosli in zdaj je spet igral okoli po svetu in se spretno izmikal rokam pravice.

Ko je prišel k oglarjevem, ni bilo Mihača doma, pač pa je dobil njegovo neizkušeno lepo hčer. Cigan jo je vroče pogledal s svojimi ognjenimi črnimi očmi. Nič ni govoril. Dvignil je lok in pričel igrati o ljubezni in koprenju.

Anica ga je poslušala. Deklica je kar zadržala, tako so jo presunili omamljivi glasovi.

Ko je nehal, se je pričel teklici prilizovati in ji pihati na dušo. Bila je v zadregi. Postregla mu je, kolikor mu je mogla, s kislim mlekom in aj-

pa samo toliko, kolikor je celotna delnška glavnica vpisana, in po soglasni odločitvi vlagateljev, sprejeti z večino glasov, nadalje izdajanje zadolžnic, zavarovanih z zastavo na nepremičnine ali terjatve, zavarovane s hipotekami do največ 25 odstotkov dejanske vrednosti teh nepremičnin s petodstotnim obrestovanjem, ki jih stari upniki vlagatelji, ako hočejo, lahko sprejmejo na račun svoje terjatve; podaljšanje plačilnih rokov za stare terjatve na način, ki ga bo v vsakem primeru posebej določil minister za trgovino, toda najdalje za dobo petih let. V posameznih primerih se lahko ta rok podaljša, zlasti, ako predstavljajo znaten del celotnih aktiv kmetički dolgovi.

Zavodi, ki so pod zaščito in ki jim ne bosta odobrena izboljšanje in podaljšanje plačilnih rokov, morajo prenehati. Zaščita po členih 5. in 6. preneha za vse zavode v roku dveh mesecev.

Poleg tega so s to uredbo tudi predpisani strogi ukrepi za odgovornost članov upravnih in nadzornih odborov denarnih zavodov in njihovih upravnikov. Režijski stroški denarnih zavodov, ki se bodo okoristili z uredbo o zaščiti denarnih zavodov, se bodo regulirali s posebno uredbo ministra za trgovino in industrijo, ki bo ugotovil za vsak zavod, koliko osebja sme imeti in kako mora biti sestavljeno osebje zavoda kakor tudi, koliko smejo največ znašati režijski stroški. Člani upravnih in nadzornih odborov nimajo pravice ne na tautijeme ne na kake druge honorarje. Pokojnine nameščencev ne smejo pressegati ugotovljenega iznosa, a odpravnine ne smejo biti večje kakor šestmesečna plača. Uredba omogoča prekinjenje posebnih in skupnih pogodb in znižanje prejemkov aktivnih in upokojenih učbenčev kakor tudi odpravnin, pri zavodih pa, ki ne vedo pod zaščito, prekinjenje posebnih in skupnih pogodb po oceni posebnega razsodišča.

Poleg sredstev, ki so določena za povečanje plačilne zmoglosti denarnih zavodov, katerih terjatve se z uredbo o zaščiti kmetov pretvorijo v dolgoročna, vlada misli, da bodo ukrepi za zaščito denarnih zavodov ustvarili zdravo osnovo za postopni prehod k rednemu delovanju denarnih zavodov.

Tudi izgovor.

Gost: «Gospod krčmar, to mleko je sama voda.»

Krčmar: «Oprostite, kaj morem za to, da je stala krava predolgo na dežju.»

dovim kruhom. On se ji je smehljaj in trdil, da mu ni ne za jed ne za pijačo, temveč le za čar njenih oči, ki so ga omamile, da jih ne bo nikoli pezabil, pa če bo hodil po svetu še sto let.

Ko je odhajal, jo je vprašal, ali se sme še oglasiti.

Anica mu je vsa zardela potrdila.

Uboga deklica je odslej vedno sanjala o ciganu in njegovih goslih, iz katerih so strujili tako čudoviti glasovi, da je vsa drhtela in čutila, da se je nekaj v nji dvigalo in ji zanašalo dušo v višave.

Odslej je cigan večkrat oprezal okoli hiše. Vedno je pazil, kdaj starega oglarja ni bilo doma.

Anica se je vsa zagledala v črnega cigana. Večkrat ji je zaigral ponoči pod oknom, da je oče rohnel in se jezil in vpil v noč, da bo vsakogar ubil, kdor se približa.

Oče ni vedel, da je to cigan Brajdič, ki je ukradel dekletu srce in ki je bil nevaren zločinec. Če bi stari to vedel, bi hčerke nikoli ne pustil same.

Čas je potekal. Patulje so pridno stikale za ciganom, vendar ga niso našle. Biriči so prišli tudi v besniško stran. Ljudje so si pripovedovali, da so izvedeli od biričev, da je ušel Brajdič, ki se potepa tod okoli.

Ko je zvedel stari oglar, da je pobegnil iz ljubljanske ječe cigan Brajdič, ki lepo igra gosli, se mu je takoj zazdelo, da mora biti tisti, ki igra njegovi hčerki pod oknom.

Politični pregled

V četrtek je zasedala narodna skupščina in ji je vlada predložila

celo vrsto važnih zakonov in uredb, ki so v zvezi z vladnim načrtom za ozdravljenje gospodarskih razmer.

Najprej je finančni minister predložil v odobritev predlog državnega proračuna za leto 1934./1935. ob enem s finančnim zakonom, nato pa med drugim zakone, po katerih naj bi se izpremenili zakoni o trošarinah, o neposrednih davkih, o taksah in o izplačilu Vojne škode. Predložil je v odobritev nadalje tudi uredbo o javnih delih in uredbo o zaščiti kmetov, o čemer natančneje poročamo na drugem mestu. Obe uredbi sta že uveljavljeni.

Navajamo še, da predlagani načrt zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o neposrednih davkih določa izpremembe nekaterih vrst neposrednih davkov.

Zemljarina ostane neizpremenjena.

Zlasti se bo preuredila pridobnina, ki se bo med drugim za male na deželi pobirala v pavšalnem letnem znesku 120 Din in za vsakega pomočnika še po 60 Din. Močnejše bodo obdavčene industrije in veletrgovine, predvsem pa tuje delniške družbe, ki se pogosto izmikajo davčnim dolžnostim.

Načrt za izpremembo trošarinskega zakona predlaga

povišanje trošarine na kavo

od 4 na 8 Din pri kilogramu in med drugim tudi uvedbo nove trošarine na gradbeni les, opeko in strešnike,

o čemer je pričakovati, da ne bo sprejeto v predlagani obliki.

Osnutek zakona o taksah predlaga med drugim, da se plačevanje takse na potniške vozovnice na železnicah, parnikih in tramvajih

razširi tudi na avtobuse in tovarne avtomobile

ter se poviša za železniške in parniške vozovnice taksa od 15 na 20 %, za tramvajske in avtobusne vozovnice od 10 na 15 % in za potniško prtljago in prevoze blaga od 10 na 15 %.

Izpremeni se tudi šolnina.

Po tem predlogu se bi plačala šolnina na visokih in podobnih šolah po 200 Din za tečaj, na srednjih šolah za I. in II. razred letno 100 Din, za

III. in IV. razred letno 150 Din, za V. in VI. razred letno 200 Din, za VII. in VIII. razred letno 250 Din. Na učiteljskih, srednjih tehničnih šolah, višjih obrtnih šolah, trgovskih akademijah, bogoslovjih in podobnih šolah se plačuje šolnina v enaki višini kakor za srednje šole. Samo če traja pouk štiri leta, se plača za I. in II. leto po 200 Din, za III. in IV. pa po 250 Din. Aka traja pouk dve leti, se plača I. leto 200 Din, II. pa 250 Din.

Šolnine ne plačajo učenci osnovnih šol, rudarskih šol, splošnih obrtnih in trgovskih šol, državni gojenci, učenci srednjih in nižjih kmetijskih šol in učenci, katerih starši so siromašni v smislu, kakor je podrobno navedeno v osnutku.

Francoska vladna kriza je bila v soboto rešena in je

Camille Chautemps sestavlja novo vlado.

V bistvu je nova vlada samo obnovljena radikalna vlada z majhnimi osebnimi izpremembami. Novi ministrski predsednik namerava pospešno izvesti ozdravljenje državnih financ. Predložil bo le en zadevni načrt.

V ponedeljek je bila v Beogradu podpisana

prijateljska pogodba s Turčijo,

ki določa postopek za mirno reševanje vseh morebitnih spornih vprašanj med Jugoslavijo in Turčijo. Razen tega je bila s Turčijo v torek podpisana še pogodba o medsebojnih terjativah.

Kakor poročajo iz Pariza, se vrše

državniški razgovori med nemškim državnim kancelarjem Hitlerjem in francoskim poslanikom v Berlinu Poncetom.

Glede na te razgovore pišejo listi, da je Nemčija postala nekoliko popustljivejša in da se bo morda vrnila v Društvo narodov in na razorožitveno konferenco.

DOPISI

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU. Sokol priredi v proslavo 1. decembra svečano akademijo 3. decembra ob 15. v dvorani br. Josipa Kosija. Na sporedu bodo: govor in telovadne, pevske, deklamacijske in tamburaške točke. Spored bo obsegal 17 točk. Nastopili bodo vsi oddelki telovadnih vrst. Veselo dejstvo je, da so se pomno-

Povedal je biričem in jim svetoval, naj se skrijejo pred njegovo hišico.

Starec je prišel pod večer slabe volje domov. Takoj je povedal Anici:

«Tisti cigan, ki se potika ponoči okoli naše hiše, je navaden morilec, da veš. Oblastva ga iščejo. Oženjen je. Prav on je umoril kranjskega barvarja. Povsod pripovedujejo biriči, kako lepo zna igrati na gosli in da je s tem premotil že marsikatero žensko srce.»

Anica se je prestrašila. Da je tega človeka sploh kdaj pogledala. Že tako se je preveč ponižala, ker je govorila s ciganom. A zdaj se je zagledala v njegove oči. Premotil jo je pač vabljivi glas njegovih gosli. Srečna se je čutila, da mu ni pustila, da bi se ji preveč približal, kajti vedno bi si očitala, da je padla pregloboko.

«Zvečer pride pač spet pod okno. No, prišel bo zadnjikrat! Biriči bodo stali skriti okoli hiše in ujeli ga bodo. Potem bo mir pred tem nevarnežem.»

Anici je postalo tesno okoli srca. Res je cigan ničvrednež, a ujeli ga bodo le, ker bo igral pod njenim oknom. Če bi ne igral in ne prišel, bi ga pač ne dobili.

Premišljala je, kaj naj stori. Naposled si je rekla, da ga mora opozoriti, kajti zavoljo nje ne sme biti obešen.

Sama je slonela na okno. Upala je, da pride cigan kmalu mimo, da se prepriča, ali je oče

doma, in jo obiše. Tedaj ga bo opozorila in takoj mora zbežati.

Oče je šel v mraku kuhat oglje. Zabičal je hčerki, naj ostane lepo doma in se zaklene v hišo, ker bo ciganski lov. Nji se je pa zdelo, da ne gre v gozd, temveč gre pomagat lovcem.

In res je bilo tako. Stari oglar sam je hotel pomagati ujeti nesramneža, ki se je drznil motiti mir v njegovi hiši.

Anica je tiho slonela na oknu. Nikogar ni bilo v bližini. Vse je molčalo zamaknjeno v sanje.

«Zdaj prihajajo!» si je preplašena rekla in se hotela umakniti. Tisti trenutek se je pojavila pri oknu senca.

Deklica je spoznala cigana, ki je hitel proti nji. Že je bil blizu okna.

Nagnila se je v noč in šepnila:

«Beži, biriči!»

Naslednji trenutek je že zaprla okno.

Brajdič je skočil kakor jelen, prepričan, da biriči šele pridejo. Motil se je kakor tudi Anica. Neopaženo so prišli in že je nekdo zakričal nad ciganom:

«Stoj v imenu postave, sicer streljam!»

Cigan ni slušal. Pognal se je v goščavo. Tedaj mu je pribrenčala mimo ušes krogla, ki ga ni zadela. Zdejci je priletela druga krogla. Zavpil je in tekel dalje. Bil je ranjen, a menda ne preveč, saj je bežal urno naprej. Hitel je vedno globlje in globlje.

(Dalje prihodnjič.)

žile telovadne vrste, tako da je nastalo pravo sokolsko življenje. Vabimo prijatelje sokolstva na prireditve!

MOZIRJE. Ker so dani pogoji, se ustanovi po odloku banske uprave v Mozirju javna lekarna. Njen okoliš bo obsegal občino Mozirje. Ugovori proti ustanovitvi te lekarne so bili neumestni in kot neosnovani zavrženi.

SV. LENART V SLOVENSKIH GORICAH. V nedeljo 3. decembra bo ob 20. v našem Sokolskem domu svečana telovadna akademija v proslavo državnega praznika. Opozorjamo zlasti naše prijatelje iz okolice, da se v obilnem številu udeležijo te prireditve. Privedite s seboj tudi znanke in sorodnike!

SV. TROJICA V SLOVENSKIH GORICAH. Trg Sv. Trojica je zdaj skupaj s Spodnjim Porčičem in Sv. Lenartom združen v občino Sv. Lenart. Novi župan je znani naš prijatelj, starosta mariborske sokolske župe, br. dr. Gorišek Najvidnejša, dobra posledica združitve je štirikratna avtobusna zveza dnevno z Mariborom. Hudo pa še vedno pogrešamo pri našem delu delavnega šolskega upravitelja Frana Goleža, ki je bil premeščen v Maribor. — Število sokolskih pripadnikov, malih in velikih, stalno narašča. Sokol priredi 5. decembra zvečer Miklavžev večer, 17. decembra pa slavnostno akademijo v proslavo uedinjenja. Pridite!

VOJNIK. Ljuba «Domovina», prinesi tudi iz našega lepega Vojnika kako vest, saj se še gibljemo. Tako je 19. novembra spravil naš Sokol na oder Schönherrejevo veseligr «Zemljo» s prav dobrim uspehom. Vsi igralci so se živeli v svoje vloge in lepo prikazali igro. Posebno moramo omeniti novo pridobljeno moč, zdravnikovo gospo, ki nas je zadržila z živahno igro. Ledeni gruntar je bil izvrsten, a tudi od drugih ni nobeden zaostajal. Vsem iskrena hvala in na zopetno svidenje!

ZAKOT PRI BREŽICAH. Dne 26. t. m. dopoldne se je vršil v tukajšnji občinski dvorani prav dobro obiskan občni zbor občinske organizacije JNS. Zbor je otvoril bivši krajevni podpredsednik g. Volčanšek. Za njim je povzel besedo vneti organizator, predsednik sreske organizacije JNS, g. dr. Janko Drnovšek, brežiški župan, ki je obrazložil pomen stranke z narodnih, gospodarskih in prosvetnih vidikov. Zborovalci so govorniku sledili z odobravanjem in z zaupanjem, da je le v tej stranki mogoč napredek za blaginjo naroda. Po končanem govoru so se iz-

vršile volitve novega odbora, v katerega so bili z večino izvoljeni: za predsednika g. Josip Hervol, posestnik od Sv. Lenarta; za podpredsednika g. Josip Lepšina, posestnik iz Cundrovca; za blagajnika g. Tone Žabkar, posestnik iz Črnca; za tajnika g. Tone Žerjav, posestnik iz Brezine. Za vsako vas so bili izvoljeni po trije odborniki. Odbor nam je porok, da bo občinska organizacija JNS dobro uspevala in odločno sledila smernicam šestojanuarskega manifesta Njegovoga Veličanstva kralja.

GOSPODARSTVO

Zelenjadarski tečaji v kranjskem srezu

Sreski kmetijski odbor kranjski priredi v teku meseca decembra tri specialne poučne tečaje o zelenjadarstvu in povrtninstvu, in sicer v Kranju, Trziču in Škofji Loki. V Kranju bo tečaj v ponedeljek 11. decembra v 5. razredu deške osnovne šole (pritličje), v Trziču v ponedeljek 4. decembra v telovadnici meščanske šole, tretji tečaj pa bo v učilnici mlekarne šole v gradu Puštalu pri Škofji Loki v nedeljo 17. decembra.

V vseh treh primerih se bodo pričela predavanja točno ob 9. dopoldne in bodo trajala do 12. ure. Ti tečaji so za okolico omenjenih mest nujno potrebni in bodo nedvomno koristili posestnikom, ki prodajajo zelenjavo in povrtnino v teh središčih. Vsa tri mesta, posebno pa Kranj, imajo vsak ponedeljek in petek veliko število kupcev za povrtnine. Ti čimdalje bolj želijo in zahtevajo boljše blago. Tega pa okoliški kmetje ne donajajo na trg, ker ga nimajo, odnosno ker ne znajo pridelovati kvalitetne povrtnine. Zaradi tega prihaja precej povrtnine oddrugod za nerazmerno visoke cene. Od boljšega vrtnarstva bi imeli korist kmetje in meščanski porabniki. Zato je želeli, da bi obiskalo tečaj čim večje število okoliških posestnikov in gospodinj. Predaval bo znani strokovnjak g. Josip Štrekelj iz Ljubljane.

Dober semenski krompir

Marsikje se opaža, da se krompir izrojeva (degenerira). Izrojevanje se pojavlja z različnimi znaki, kakor so na primer manjša odpornost proti boleznim in gnitju, mnogo manjši pridelki, izpre-

membra prave oblike gomoljev. Ker je krompir zelo važen tržni sad in ima na kmetiji tudi sicer važen pomen, je treba izrojevanje čimprej zaježiti, ker bi se drugače škoda kopičila od leta do leta bolj.

Eden glavnih pripomočkov proti izrojevanju krompirja je pogosto zamenjavanje semena. Semenski krompir je treba menjati vsaj vsaka tri leta ali še bolje vsaki dve leti. V ta namen pa ni lahko dobiti res dobrega semena glede na poglavitne lastnosti, ki jih zahtevamo pri krompirju. Zato je sreski kmetijski odbor v Kranju po strokovnjakih pregledal letos meseca avgusta krompirjeva polja v najbolj cenjenih krompirjevih okoliših, tako na primer v Podbrezjah, v Naklem, v Brnikih, v Besnici, v Oselici in drugod. Vse nasade so na licu mesta pregledali in zabeležili tiste parcele, na katerih sta bila oneidovec in rožnik popolnoma zdrava in sta po rasti najboljše kazala. Sreski kmetijski odbor je obvestil o tem pristojna županstva, da z razglasi obvestilo kmetovalce, da bodo vedeli, kje je dobiti res dober domač krompir za saditev leta 1934. Tozadevni izkazi se nahajajo pri sreskem kmetijskem referentu v Kranju kakor tudi pri sreskem kmetijskem odboru v Stražišču pri Kranju št. 53 (župan g. Anton Križnar). Zanimanci, ki želijo izvedeti naslove posestnikov, pri katerih je bil krompir za seme odobren, se lahko obrnejo pisмено ali ustno na omenjena naslova. — Josip Sustič.

Sejmi

4. decembra: Planina pri Brežicah, Konjice, Kranj, Mežica, Ormož, Sv. Tomaž, Kamna gorica, Šmarje pri Jelšah, Strigova;
5. decembra: Videm (Dobro polje), Trbovlje, Lož, Novo mesto;
6. decembra: Sevnica, Dobrna, Murska Sobota, Žemberk, Vuzenica, Bohinjska Bistrica (samo za blago), Sv. Miklavž v Polju;
9. decembra: Dobova.

Vrednost denarja

Na borzah smo dobili v devizah (prišteje naj se premija 28.5 %):

- 1 nizozemski goldinar za 23.06 do 23.17 Din;
- 1 nemško marko za 13.63 do 13.74 Din;
- 1 dolar za 36.64 do 36.92 Din (s premijo vred povprečno za 47.26 Din);

RICHARD VOSS DVA ČLOVEKA

Takoj, ko je pater Pavel zapustil deželo kraljevske žene, sta se pot in gozd izpremenila. Toda tudi to, kar je bilo še v bližini njenega posestva, je kazalo plodove njenega delavnega življenja. Pot je bila še za silo in v gozdovih so se še videli sledovi pametnega gospodarstva. Čim bolj pa se je duhovni gospod odmikal od ozemlja dolomitske kmetije, tem bolj zapuščena je bila cesta, tem bolj podivjani gozdovi.

Kjer so posekali mlado, zdravo drevo ali pa kjer je gnilo mogočno drevo, ki ga je vihar zlomil, je superior obstal in si mislil:

«Tega ona na svojem posestvu ne bi bila trpela. In kako strašna je ta pot! Če bi bila še živa in bi to videla, bi poslala svoje hlapce, da bi popravili slaba mesta. Kmalu pa se bo na vsem poznalo, da je mrtva.»

Časih je srečal med pojo drvarja ali pa hribovskega kmeta. Možje so obstajali, pozdravljali prečastitega in vsakdo je dejal:

«Gotovo ste bili gori v kraljevski hiši pri mrtvi ženi, duhovni gospod. Nje je škoda. Take ne bo več. Bog ji daj večni mir!»

In vsakomur je pater Pavel odgovoril:

«Seveda sem bil gori pri mrtvi ženi. Te je res škoda. Hvala vam...»

Trdemu možu je bilo pri srcu, da bi se moral vsakomur, kdor je želel rajnici dobro, posebej zahvaliti. Ponosni duhovnik bi bil najrajši stisnil roki vsakomur, kdor je ves žalosten izrekel njeno ime.

Kaj je iz njega napravila, kar je bila mrtva? In to v kratki pomladanski noči!...

Zdaj je prišel pater Pavel do dna doline in je bil že skoraj tik pri vasi. Otroci so se ga bali. Če pri pogledu na visoko, ukazovalno postavo v temni meniški kuti niso mogli več ob pravem času pobegniti ali pa se skriti, so se približali prečastitemu s skritim uporom, da bi plašno segli za njegovo roko. Toda navadno je možak, ki je hitro hodil, otroke neprijazno zapodil. Ni poznal občutja, ki priklepa otroke; in samo če se je na svojih mnogih samotnih potovanjih po dolini in gorah kdaj izgubil v globokem premišljanju, je pustil brez misli, da mu je gorska mladina dajala svoj davek.

Ko pa se je to jutro iztegnila plašna, majhna roka za njegovo, se je skoraj prestrašil ponižnega pozdrava, ki je bil namenjen njegovi posvečeni osebi, in ni pustil, da bi se ga bil kdo izmed otrok dotaknil.

Kakor čreda, ki leži pri nogah zvestega pastirja, so se stiskale maloštevilne koče okoli visokega, nad vse čednega samostana. Superior je zavil na stezo, po kateri je lahko prišel do samostana, ne da bi mu bilo treba vstopiti v vas. Na tej poti je skala padala tako strmo v globino, da je bila za oporo pritrjena vrh ob stenah. Če se ni

kdo zanj držal ali pa če je prijel mimo nje, je bil v smrtni nevarnosti. Toda tudi ob nevihtah in v temnih nočeh je stopal superior po tej poti do samostana in spet od samostana navzdol; in pozimi so morali zanj vsekati stopnice v lesketajoči se led. Kraljevska žena bi bila morala iti samo po tej poti; ne bi se ji bilo treba oprijeti varovalne vrvi, spodaj bi bila dobila to, kar je zgoraj iskala: smrt. Seveda — ta pot jo je vodila do samostana in k njemu. Zato ne bi bila po tej smrtni poti nikoli šla.

Ko je prišel navzgor, so superiorja povedla vselej odprta vrata v razkopanem zidu na pokopališče, ki je bilo le vsako leto enkrat, na praznik vernih duš, za silo okrašeno. Vso dolgo zimo se je tu razprostiralo puščobno snežišče. Toda poleti je zraslo cvetje s travo v pisano zmešnjavo in v divjem rožnem grmovju je iskala vaška mladina ptičja gnezda.

Pater Pavel se ni menil za zapuščenost tega kraja; komaj opazil jo je, da hodi po božji njivi, kadar se je vračal v svoj samostan. Danes pa je bil njegov korak — drugače tako krepak in nagel — počasen, neroden in utrujen. Kakor bi se bila njegovih nog prijala gruda pokopališke prsti, se je danes plazil skozi vrste grobov, ki so se malo dvigal od tal. Na njih je še ležala lahka snežna odeja, ki pa bo morala vseeno že danes pri tem solncu izginiti.

Iznenada je prečastiti obstal, kakor ne bi mogel iti več dalje... Tu bo jutri zgodaj poko-

100 francoskih frankov za 223-96 do 225-08 Din;
100 češkoslovaških kron za 169-84 do 170-70 Din;
100 italijanskih lir za 300-57 do 302-97 Din.

Avstrijski šiling se je dobival po 9-15 Din.
Vojna škoda se je trgovala po 273 do 277 Din, a
investicijsko posojilo po 52 do 54-50 Din.

Tedenski tržni pregled

HMELJ. Cene hmelju so bile v preteklem
tednu v Savinjski dolini po 75 Din za kilogram.
Kupčija je zdaj spet mirnejša.

Kratke vesti

— **Prijave slajenja mošta.** Banska uprava
dravske banovine opozarja vinske pridelovalce in
obrtnike, ki so letos sladili svoje, odnsno kup-
ljene vinske mošte na osnovi občega dovoljenja
slajenja po zakonu o vinu in po razpisu banske
uprave z dne 5. oktobra, da to nemudno prijavijo
pristojnemu kontrolnemu organu, in sicer s pod-
ročja bivše ljubljanske oblasti kletarskemu nad-
zorniku v Ljubljani, s področja bivše mariborske
oblasti pa pomočniku kletarskega nadzornika v
Mariboru, lahko neposredno ali pa po upravnem
oblastvu dotičnega kraja. Prijave je treba točno
izpolniti in predložiti v dveh enakih izvodih po
obrazcu A, ki je dodan pravilniku za izvrševanje
zakona o vinu. To tiskovino je za enkrat založila
Mariborska tiskarna v Mariboru. Da se prihrani
mного zamudnega prepisovanja, se priporoča, da
tiskovino «Prijavo slajenja mošta» po obrazcu A
občine skupno naroče za sladilce na svojih pod-
ročjih proti poznejšemu plačilu neznatnih stro-
škov. Proti tistim, ki so mošt sladili, a tega ne bi
prijavili po zakonitih predpisih, se bo postopalo
po zakonu.

— **Delo za pospeševanje kmetijstva v celj-
skem srezu.** V četrtek 23. t. m. se je vršila pod
predsedstvom sreskega načelnika g. dr. Vidmarja
seja za konstituiranje in za sestavo proračuna
novega sreskega kmetijskega odbora. Ob navzoč-
nosti vseh 20 delegatov občin, delegata Kmetijske
družbe g. Omladiča iz Braslovca, delegata Sadjar-
skega in vrtnarskega društva nadzornika g. Gori-
čana, delegata Zveze slovenskih zadrug g. Senice
Vilka iz Zalca, sreskega veterinarskega referenta
g. Maksima Šribarja in kmetijskega referenta
g. Werniga je otvoril sreski načelnik sejo ter ori-
sal potrebo vsestranskega dela in udejstvovanja

sreskega kmetijskega odbora za izboljšanje na-
šega kmetijskega gospodarstva. Pri konstituiranju
odbora je bil soglasno izvoljen za načelnika agilni
veterinarski referent g. Šribar. Le-tá je podal ob-
širno poročilo o nalogah kmetijskega odbora glede
na nazadovanje nekaterih temeljnih kmetijskih
panog v celjskem srezu. Kmetijski referent gos-
pod Wernig je poročal o okvirnem programu
delovanja kmetijskega odbora ter poudarjal, da
je enostranska specializacija v kmetijskem gos-
podarstvu v zadnjem času povsem odrekla, da se je
povsod pokazala potreba, postaviti kmetijo glede
vseh osnovnih kmetijskih panog na trdno pod-
lago. Na tej podlagi je šele misliti tudi na po-
sebno zanimanje za kako specialno kmetijsko
panogo trgovinskega značaja. Pri poročilu o pro-
računu sreskega kmetijskega odbora za leto
1933./34. se je pokazalo, da je na razpolago znatno
manj sredstev kakor lansko leto. Z že izplačanimi
zneski iz letošnjega proračunskega leta znašajo
sredstva odbora z upoštevanjem ostanka iz 1932.
leta 104.819-75 Din, medtem ko je sreski kmetijs-
ki odbor v minilem proračunskem letu razpolo-
gal z zneskom 187.932-35 Din. Pri poročilu glede
posameznih postavk je predlagal delegat g. Jan-
kovič iz Dobrne, da se točna poveritev že sestav-
ljenega proračuna prepusti izvoljenemu izvršil-
nemu odseku odbora. Predlog se je sprejel sog-
lasno. Glede proračuna se je razvila nato pri
posameznih postavkah zelo živahna razprava. Po
diskusiji se je sklenilo, da se izvršilni, odnosno
delovni odsek sreskega kmetijskega odbora se-
stane 9. decembra zaradi nadaljnega dela. Ob
zdravem optimizmu, ki ga je bilo ugotoviti pri
vseh delegatih, je načelnik odbora g. Šribar za-
ključil sejo s poudarkom, da je na razpolago sicer
malo sredstev, vendar pa se bodo ta sredstva iz-
kušala uporabiti čim bolj ekonomično.

— **Sporod kmetijskih radijskih predavanj v
letošnji zimi.** D e c e m b r a : 3. ob ¾8. Namen le-
tošnjih kmetijskih predavanj v radiu (inž. Josip
Zidanšek); 3. ob 16. Važna vprašanja iz pridelo-
vanja krompirja (inž. Vinko Sadar); 8. ob ¾8.
Zadružna nabava in vnovčevanje kmetijskih pri-
delkov (inž. Bogdan Ferline); 8. ob 16. Mlekar-
stvo in gospodinjje (Franja Pavlica); 10. ob ¾8.
Boj za gozd in pašo (inž. Alfonz Pirc); 10. ob 16.
Selekcija govēdi v dravski banovini (inž. Beno
Wenko); 17. ob ¾8. Naše srnje (inž. Alfonz
Pirc); 17. ob 16. Ravnanje z letošnjimi vini s po-
sebnim ozirom na zmanjšanje kisline (inž. Ivo

Zupanič); 26. ob ¾8. O negovanju gozdov (inž.
Karel Tavčar); 31. ob ¾8. O organizaciji in delu
zadružnih ustanov za mlekarstvo (inž. Srečko Ša-
bec).

— **Izpremembe glede obrestovanja in amorti-
zacije vojne škode.** Načrt dopolnila k zakonu o iz-
plačilu Vojne škode, ki je bil z ostalimi zakon-
skimi načrti predložen narodni skupščini, določa
med drugim, naj se izpremeni način obrestne
službe. V bodoče naj se obresti izplačujejo dva-
krat na leto (za pol leta nazaj) in naj se nove
kuponske pole ópremiyo za vsako leto z dvema
kuponoma z zapadlostjo 1. februarja in 1. avgusta
(po 1¼ %), pri čemer nevnovčeni kupon zastara
v enem letu. Izpremeni naj se tudi žrebanje za
dobitke. Namesto enega žrebanja vsako leto naj
se v bodoče dobitki žrebajo štirikrat letno, in sicer
1. marca, 1. junija, 1. septembra in 1. decembra.
Število dobitkov, ki znaša sedaj 188 na leto, naj
se pomnoži na 692 na leto (štirikrat po 173). Pri
vsakem žrebanju naj se izžreba 1 dobitok od
200.000 Din, 2 po 100.000, 5 po 50.000, 15 po
20.000, 50 po 5000 in 100 po 3000 Din. Torej pri
vsakem žrebanju 1.500.000 Din, pri vseh štirih
žrebanjih skupaj 6.000.000 Din na leto. Doslej je
bilo vsako leto izžrebanih za 3.500.000 Din dobit-
kov, če je bilo leto z lihim številom, odnosno za
7.000.000 Din dobitkov, če je bilo leto s sodnim
številom (največji dobitok je doslej znašal eno
leto 1.000.000 Din, drugo leto 500.000 Din). Do-
bitki se torej pomnožijo, poleg tega pa se po do-
bitkih izplačana vsota poveča od povprečnih
4.250.000 Din na 6.000.000 Din letno; zato pa se
ukine amortizacija po nominalni vrednosti z žre-
banjem.

DOMAČE NOVOSTI

* **Združene bojne organizacije v Ljubljani.**
Bojne organizacije: vojni dobrovoljci, rezervni
oficirji, četniki, bojovníki in vojni invalidi pri-
pravljajo za 1. decembra proslavo 15letnice osvob-
bojenja in uedinjenja. Na tej proslavi naj bi so-
delovala vsa javnost Ljubljane in bližnje okolice
kakor tudi vsa narodna in kulturna društva, gos-
podarske in socialne organizacije in ustanove.
Proslava 1. decembra mora pokazati vsem in vsa-
komur, da se ob 15letnici osvobojenja in uedinje-
nja Slovenci do dna duše zavedamo vrednosti tega
zgodovinskega dejstva, saj smo takrat stopili v

pana: ona, Judita Platterjeva! Prvič bo prišla po
poti, ki vodi k njemu.

Duhovnik je ta prostor tako natanko gledal,
kakor bi bil odločen za njegovo poslednje po-
čivališče. Prostor je ob kosu samostanske cerkve.
Kdor počiva tam, mora slišati petje in molitev
faranov, mora slišati ministrantov zvonček in du-
hovnikov glas tako razločno, kakor bi bil v cer-
kvi: na grob Judite Platterjeve bi pribučala mo-
gočna skrivnost vere kakor gorski vihar; in ko
bi med polnočnico žarela luč daleč iz božje hiše
v svetlo noč, bi njen soj oblil Juditino poslednje
počivališče.

In dosti mesecev v letu bi zadeli prvi žarki
vzhajajočega solnca prav ta grob in pogreli njo,
ki bo trdno spala na srcu matere zemlje; pom-
ladni vetriči bi prav na tem grobu privabili
prvo cvetje iz tal. Ze zdaj sta tu poganjala ru-
meni in višnjevi jetrniki, ki ju bo že čez nekaj ur
uničila grobarjeva lopata: že čez nekaj ur se bo
tu, na tem prijetnem kraju odprla dolga, ozka in
globoka črna jama... Duhovni gospod je hotel
grobarju ukazati, naj vrže iz zemlje vsak kamen.

Moral si je storiti silo, da ni na tem kraju
legel; da bi iztegnil, prekrižal roke čez prsi in
oči zaprl — ne! Oči bi široko odprl. Tako rad bi
vsaj enkrat poskusil, kako se tam leži. Samo
malo bi moral dvigniti glavo, da bi s tega kraja
videl pisane dolomitske stene in pod njimi kra-
ljevsko hišo s travniki, gozdovi in polji.

In pater Pavel se je veselil, da bo mrtva kra-
ljevska žena iz svojega poslednjega počivališča
lahko pregleda vse svoje ozemlje.

Prvič se je zgodilo, da superior ta dan ni
bral prve maše. V svoji celici je sedel za veliko,
s knjigami in pisanji pokrito mizo. Zraven njega
je bil klečalnik in nad njim je visela v drago-
cenem, starinskem okviru v prirodni velikosti
slika svete Barbare. Bila je nenavadno dober po-
snetek slavne slike Palme Vecchia. Slika je bila
v velikosti izvornika in je zavzemala vso višino
stene. Drvar, ki go ga nekoč zaradi nujnega
opravila spustil k superiorju, je sliko videl in
menil:

«Duhovni gospod, pri tebi visi kraljevska žena
kar živa na steni. To si pametno storil; ta je
prava! Vsa je in prava je!»

In strogi duhovnik mladega, neokleščenega
možaka iz gozda še resno zavrnil ni; prijazno ga
je le poučil: menihi nimajo v celicah slik zemelj-
skih žena! Ta visoka in mogočna žena je slika
mučenice in svetnice, ki jo superior vsako jutro
in vsak večer prosi za pomoč.

In ob tej veliki nebeščanki je sedel zdaj pater
Pavel in pred seboj je imel odprto knjigo. Ven-
dar pa ni bil brevir. Tudi nobena druga molitve-
na knjiga. Precej obsežen zvezek papirja je bil,
v rjavih, robotih usnjenih platnicah. Ves debeli
zvezek je bil videti popisan; toda črnilo pa tudi
papir sta bila porumenela. Drzne in uporne so
bile že v začetku velike, pokončne črke na trd-

nem papirju. Videlo se je, kakor bi bile besede
nametane tja v prekipevajoči mladeniški moči in
strastnem hotenju po uživanju življenja. Počasi
pa se je značaj pisave izpreminjal. Postala pa je
še celo trdnjša, ponosnejša, še bolj neuklonljiva.

Z zvezkom, ki ga je na prvi strani odprl, pred
sabo, je sedel pater Pavel in strmel negibno v
odprto knjigo, kjer je bil popisana kos človeškega
življenja. Če je dvignil pogled, so ga nepremično
gledale mogočne oči svetnice — oči Judite Plat-
terjeve! In če je obrnil glavo malce v stran, proti
oknu, je videl spet to ženo, ki ga je spominjala
nase. Zakaj v njegovo celico so se svetlikali k
njemu Dolomiti in na robu še zimskih macesno-
vih gozdov je videl na bledem visokem travniku
kraljevsko hišo. Dostikrat, res dostikrat je božji
mož dvignil v svojih najsvetejših in najsamot-
nejših urah pogled k resnim očem božanske svet-
nice velikega Benečana; dostikrat, res dostikrat
je gledal skozi svoja zamrežena, ozka okna na
skalnatu samote Dolomitov; na svetlo točko ob
robu najvišjega travnika.

Takrat je še živila... Včeraj je še živila!

Včeraj še je sedel pater Pavel na istem mestu;
plašno se je ogibal svetničnim očem in hrepe-
neče gledal k dolomitski hiši, ki bo njeno gos-
podarico vendar in vendar premagal.

Danes pa je sedel kot premaganec v samo-
stanu, zraven podivjanega pokopališča, ki bo
kmalu sprejelo novo človeško telo. Pred odprto
knjigo je sedel ter bral zgodbo svoje mladosti in
svoje sreče, svoje ljubezni in svoje krivde.

vrste svobodnih evropskih narodov. Zato bodi 15letnica tega znamenitega dogodka prisrčna manifestacija našega ljudstva brez izjeme in razlike za našo, s tolikimi žrtvami ustvarjeno državo. Manifestacijski obhod se bo vršil v petek 1. decembra točno ob 17. uri. Zbirališče na Kongresnem trgu od pol 17. do 17. ure. Da dobi ta proslava svoj pravi izraz, pozivamo javnost, da prisostvuje obhodu in tako manifestira za kralja, domovino in državo. Sprevod se bo pomikal s Kongresnega trga po Vegovi, Rimski, Bleiweisovi, Aleksandrovi, Tyrševi cesti, Tavčarjevi ulici, Miklošičevi cesti na Marijin trg pred magistrat, kjer bo kratak nagovor in razhod. — Akcijski odbor bojnih organizacij v Ljubljani.

*** Razdelitev novih podpor poplavljenecem.** V petek dopoldne se je pod predsedstvom g. bana vršila seja osrednjega pomožnega odbora za poplavljenca dravske banovine. Poročali so strokovni referenti banske uprave o dosedanji pomoči, ki je bila nakazana posameznim sreskim načelništvom, nadalje o pomoči v naravi in tehničnih delih, katerih so bili doslej deležni poplavljenca. Nadalje je poročal predsednik ljubljanskega oblastnega odbora Rdečega križa o smotno organizirani nabiralni akciji krajevnih odborov, ostali člani osrednjega pomožnega odbora pa o položaju v svojih področjih. Na podlagi teh poročil so se razdelila sredstva sklada osrednjega pomožnega odbora, in sicer prejemajo sreska načelnišva: Brežice 12.000 Din, Celje 30.000, Kamnik 4000, Kočevje 30.000, Krško 20.000, Laško 5000, Litija 2000, Ljubljana 10.000, Logatec 10.000, mesto Ljubljana 15.000 in mesto Celje 20.000 Din.

*** JNS v gornjegrajskem srezu.** Sreska organizacija JNS za gornjegrajski srez je imela v nedeljo 19. t. m. v prostorih Podpečanove restavracije glavni občni zbor. Zastopane so bile po svojih predsednikih, tajnikih in delegatih vse krajevne organizacije v srezu. Prisotni pa so bili tudi narodni poslanec g. Rasto Pustoslemšek, banovinski svetnik g. Matija Goričar in banovinski tajnik JNS g. dr. Marijan Zajec. Po predsednikovem poročilu je občni zbor obširno razpravljal o nesoglasjih, ki so se pojavila v organizaciji, zaradi česar je bil sklican poseben sestanek pod predsedstvom člana glavnega odbora g. dr. Kalana. Poravnava, ki je bila dosežena na tem sestanku, je občni zbor z zadoščenjem vzel na znanje in jo odobril. O političnem in gospodarskem položaju je izčrpno poročal narodni poslanec go-

spod Pustoslemšek in dal pojasnila na vsa nanj postavljena vprašanja. O akciji za elektrifikacijo gornjesavinjske doline je poročal banovinski svetnik g. Goričar. Pri volitvah je bil ponovno izvoljen za predsednika g. dr. Teodor Sbrizaj.

*** Dr. Ivan Perne †.** V Ženevi je nenadoma umrl odposlanec naše vlade pri Društvu narodov in na razorožitveni konferenci dr. Ivan Perne. Zadel ga je srčna kap. Pokojnik je bil znan kot eden naših najspodobnejših uradnikov v državniški službi, bil je stalni izvedenec naše države pri Društvu narodov in v državnih vrstah so ga zelo cenili. Imel je komaj 44 let. Bodí mu lahka zemlja!

Slabotnim.

Krepite svoje živce, krepite organizem in vi boste zopet močni, energični in za delo sposobni. Sodobni človek živi v prilikah skrajnega živčnega napora: v depresiji, seksualni nevrasteniji, nespečnosti, predčasni izmučenosti in živčni izčrpanosti. — Glejte, na čem mnogi trpe! Medtem pa je znanstveno dognano, da regulira ekstrakt iz življenjetvorne žleze zdrave in močne živali («Kalefluid»), prihajajoč v organizem, izločevalno delovanje vseh žlez, krepi ves organizem in uravnoveša živčni sistem tako, da postane človek krepak, aktiven v življenju in sposoben za delo in borbo za svoj obstanek. — Brezplačno pošljemo detajlno literaturo. Zahtevajte jo pod naslovom: Miloš Marković, Beograd, Njegoševa 5. — «Kalefluid» se prodaja v lekarnah in drogerijah.

Odobrilo ministertvo za socialno politiko in narodno zdravje
S. br. 10.557/33.

*** Odkritje spomenka trebanjskim padlim vojakom.** Trebnje se je v nedeljo oddolžilo svojim v vojni padlim sinovom in jim odkrilo lep spomenik. Spominsko svečanost je otvoril moški pevski zbor z Adamičevim «Padli vojaki», nato pa je pristopil k spomeniku predsednik odbora za postavitev spomenika dekan g. Ivan Tomžič in po lepem govoru blagoslovil spomenik. Moški zbor je zapel še Prelovčev žalostniško «Oj Dobrodo» in zatem je domači Sokol na spomenik položil krasen venec z državnimi trakovi. V imenu Združenja borcev Jugoslavije je govoril g. Kuster. Ostali člani spominskih svečanosti se je vršil v Prosvetnem domu. Moški zbor je ob spremljanju tamburašev zapel himno «Božen pravde». Sledili so razni govori, deklamacije in za svečanost primerne pesmi.

*** Nemški koledarji.** Prejeli smo: Po 15 letih osvobojenja kupujejo v Slovenskih goricah še vedno nemške Bauernkalender od Leykama v Grazu, dasi so sicer zelo dragi. Mislimo, da se Nemci naši nezavednosti lahko samo smejejo. Isti ljudje, ki kupujejo ta uvoženi šund, pa dosledno odklanjajo slovenske pratike, ki stanejo le malenkost. Priporočali bi samo za malenkost več narodnega ponosa!

*** Sneg je napravil precej škode.** V nedeljo je začelo po malem snežiti že zjutraj, a močnejši sneg je začel naletavati zvečer in je neprestano snežilo vso noč. Po gorenjskih gorah so divjali pravi snežni viharji in je zapadlo do 50 cm novega, zelo mokrega snega. Težki mokri sneg je napravil po telefonskih in brzojavnih napeljavah kakor tudi po električnih žicah v Ljubljani in tudi drugod v dravski banovini prav občutno škodo. Žice so se pod debelim snegom ponekod pripognile skoro do tal in so se leseni drogovci nagnili na stran. Po nasadih ni sneg napravil večje škode. Razno drevje je že izgubilo listje in se tako po vejah ni nabralo preveč snega. Letos novembra je bilo 218,2 mm padavin. Vsega skupaj je bilo letošnje leto že 1800 mm padavin, kar je prav visoka številka. V 12 letih po vojni je bilo samo l. 1923., ki je doseglo večke padavine, namreč 1833 mm, a letošnje leto se ni pri kraju.

*** Jugoslovanski par je v Parizu zadel milijon.** Eneza izmed milijonskih dobitkov zadnjega žrebanja francoske državne loterije si bo delil tudi neki jugoslovanski zakonski par, ki se je priselil v Pariz pred osmimi leti in se tu bavi s trgovino. Njegovo ime še ni znano. Ta zakonski par je skupaj s še dvema drugima osebama kupil 10 srečk in bo dobil 400.000 frankov, ostala dva igralca pa po 300.000 frankov.

*** Žaloigra ljubljanskega stavolke v Beogradu.** V noči od nedelje na ponedeljek se je v Beogradu odigrala pretresljiva rodbinska žaloigra. Znani beograjski podjetnik, Goričan Pavle Kotnik, ki je stanoval v Dositejevi ulici št. 49, je najprej ustrelil svojo ženo, ki je po rodu Dunajčanka, nato pa še sebe. Ozadje žaloigre ni povsem pojasnjeno; baje gre za ljubosumnost. Pokojni Pavel Kotnik je bil iz Gorice, živel pa je od mladih nog v Ljubljani. V Beogradu je bil zdaj že 10 let. Štel je šele 44 let. Njegova žena Ana je bila stara 38 let. Poročila sta se pred petimi leti. Ana je bila zelo lepa in ljubezniva ženska ter je rada zahajala v družbo, medtem ko je bil mož bolj mrk in nedostopen.

Tretje poglavje.

Mladi majski fant.

Grad Enna ob Eisacku, 15. maja 18...

Včeraj sem dopolnil sedemnajsto leto.

Zaradi praznične pečenke bo namreč moja mati praznovala tudi rojstni dan. Moj god je v avgustu, ko bo dozorelo sadje, ki zdaj pravkar cvete.

Pravi majski fant sem, srečen pomladanski otrok sem. Vse v meni zeleni in cvete. Tako vroče mi je pri srcu; tako poln sem slutenj, tako sem vesel bodočnosti, tako neukrotljivo sem vesel življenja.

Pri tem pa še sploh ne vem, kaj naj počnem z vso to mladostjo in močjo. Mlada drevesa bi iz objestnosti pulila in s skalami bi se balinal, kakor neotesan orjaški deček.

Za svojih sedemnajst let sem prav za prav že močan, velik fant, nič drugačen, kakor da bi jih imel že dvajset.

Kako je, če človek čuti svojo mladost v vseh udih, v slednji kapljici krvi, v slednji misli. Moj Bog! O moj Bog!

In če imam pri tem še tak dom, kakor je moj stari, ljubljani, krasni Ennski grad ob divjem Eisacku v lepi Briksenski dolini; tako domovino, kakor je draga, sveta dežela Tirolska; take starše, kakor je moj oče, ta resnični tirolski vitez, kakor je moja mati —

Oh, moja mala, nežna, nebeška mati! Kajne, mamica?

Prav za prav je preneumno, da čepim jaz, veliki, neukrotljivi fant kakor desetleten deček na šolski klopi v svoji zračni visoki sobi v stolpu in tratim črnilo. Ven, ven! Gor, gor! Ven v gozdove in na konju skozi vse dolino; gor na gore, na Ploso ali pa na Dolomite, na najstrmejše, najvišje, najnedostopnejše! Potem bom vsaj vedel, zakaj sem mlad; potem bom to čutil.

Da bi se najezdil, do trudnosti, do smrtne utrujenosti; da bi letal, plezal, lovil, ribaril, divjal in besnel. O ti čudežni majski svet!

Toda čepenje in pisanje v sobi — tako žensko je to!

Vendar pa to delam in bi tudi delal, čeprav bi mi bilo še dvajsetkrat bolj zasovraženo. Za moj sedemnajsti rojstni dan mi je namreč mati podarila tole debelo knjigo, polno praznih listov. Ne vem, kaj ji je padlo v glavo. Toda podarila mi jo je. V to debelo knjigo naj bi pisal, kako mi bo v življenju šlo. In še kaj drugega. Na številnih belih straneh bom torej govoril — prav tako, kakor bi govoril s svojo drago materjo.

Tega ne razumem. Mati me je pa vendar prosila, naj tako storim. In če bi postalo pero v moji roki žareča kovina, bi pisal, materi na ljubo. Le ko ne bi bila knjiga tako strašno debela!

Kako se mi bo godilo v življenju, naj zapišem v to knjigo... Kako naj se mi v življenju drugače godi, kakor dobro, čudovito, imenitno? Zakaj torej debela, debela knjiga? Saj mi ne bo treba dosti pisati vanjo.

Če bi le vedel, kaj naj vse napišem na te prazne strani, svoji nežni, tihi, nebeški materi na ljubo? Da mi je Rok ime, da sem po starosti drugi in obenem najmlajši sin grofa Ennskega; da razen starejšega brata nimam ne bratov ne sester; da so grofje iz Ennskega rodu starodavna rodbina; da imamo zelo dosti prednikov in strašno malo denarja in posestva; da me naši številni predniki, naš denar in naše posestvo, ki ga je tako malo, nič ne brigajo, čeprav sem tako ponosen, kakor je Schlern visok. Ponosen na svoje zdravje, svojo moč; ponosen na svoje starše, svojo domovino; ponosen na naš grad Enno; ponosen na svoji mrcini, na svojega plavca, svojo puško, svoje lovsko orodje, svojo lovsko srečo; ponosen še na dosti več reči. Torej neumen fantovski ponos.

Zivim doma pri starših na Ennskem gradu. Moj brat je na Dunaju med cesarjevimi paži. Kot najstarejši iz našega rodu naj napravi karijero na dvoru. Jaz bi se rajši sam ubil!

Kajti — biti nesvoboden pomeni toliko, kakor biti sluga, hlapec, petolizec. Jaz še celó cesarju ne bi mogel služiti. Samo domovini! Cesar je človek. Domovina je nekaj svetega.

Nekaj imam v sebi, česar ne bi rad nikomur povedal. Tudi svoji mili, sladki materi ne. Še manj našemu dobremu, staremu kaplanu pri spovedi. Tako, še sam ne vem prav, kaj je to. Gotovo pa je nekaj zelo neumnega. Toda dobri mamici na ljubo bom tu napisal.

(Dalje prihodnj.)

* **Punktaška maščevalnost.** Pišejo nam: O punktaški zagrozenosti v Leskovcu pri Sv. Andražu v Halozah smo pisali že ob občinskih volitvah. Ker takrat punktaši niso hoteli ničesar slišati o kakšni kompromisni listi, je občinska organizacija JNS postavila svojo kandidatno listo z nosilcem Rudolfom Del Negrom, trgovcem v Leskovcu. Ta lista je častno zmagala, kar nasprotnike strašno boli. To svojo jezo so si hoteli v eni zadnjih noči ohladiti tako, da so pomazali novemu županu gosp. Del Negri hišo s katranom. Orožniki pridno zasledujejo zlikovce, ki zaslužijo vsekakor tako kazen, da jo bodo pomnili.

* **Po silno nizkih cenah prodaja damske plašče** vseh modernih fazon tovarna perila in oblek Stermečki — Celje.

* **Zaloigra v gozdiču pri Krškem** pojasnjena. Zaloigra, od katere je ostalo močno razpadlo žensko truplo, nekaj obleke, ročna torbica in pismo, kar vse so našli 14. t. m. v gozdu pri Krškem, je v glavnem pojasnjena. Gre za 31letno soprogo zagrebškega grafičnega delavca, Marijo Uhernik-Timofejevno. Marija Uhernikova je bila Rusinja, ki je s svojim možem, bivšim vojnim ujetnikom, prišla v Zagreb. Bila je živčno bolna in je že večkrat v okolici Krškega iskala okrevanja. Iz pisma, ki ga je pisala neki svoji prijateljici, je razvidno, da je pokojnica izvršila samomor.

* **Huda nesreča na sentviški železniški postaji.** Te dni proti večeru se je zgodila na postaji v St. Vidu nad Ljubljano huda nesreča, katere žrtev je postal 15letni Ivan Križaj, ključavničarski vajenec pri g. Josipu Stirnu v Dravljah. Križaj se je vsak dan vozil z vlakom domov v Naklo. Tako se je tudi usodnega dne hotel odpeljati, pa je po nesrečnem naključju padel pod vlak, ki mu je popolnoma zmečkal levo nogo. Poškodovanega dečka so spravili v ljubljansko bolnišnico. Križaj ima tudi hude notranje poškodbe.

* **Požar.** V vasi Gorici med Redovljico in Mošnjami je zgorela Dagarinova hiša. Novo gasilno društvo iz Mošenj je hitro pripeljalo motorno brigadno na kraj nesreče in rešilo, kar se je dalo rešiti, da se ogenj ni razširil.

* **Smrt v savskih valahih.** Zadnja povodenj je odnesla tudi brv čez Savo tam, kjer je nekoč stal dobavski most. Delavci z Dobrave, ki so zaposleni v tovarni na Javorniku, kakor tudi oni z Javornika, ki imajo delo v tovarni elektrod na Dobravi, so si zgradili zasilno brv, da so si skrajšali pot. Po zadnji povodnji si je Sava ubrala popolnoma nov tok in treba je bilo brv podaljšati. Te dni je po tej brvi šel g. Anton Zugvic, kontrolor konzumnih društev za Ljubljano in okolice, ki ima svoje prodajalne na Javorniku, Jesenicah in tudi na Dobravi. Ko je opravil delo na Dobravi, se je po isti poti vračal. Kaj je bilo vzrok, da je Zugvic nenkrat omahnil v precej naraslo Savo, najbrže nikdar ne bo mogoče točno ugotoviti. Deroči valovi so ga hipno zanesli dalje in kljub takojšnji pomoči ga ni bilo mogoče rešiti. Zugvic zapušta soprogo in pet otrok. Hudo prizadeti družini pokojnikovi naše iskreno sožalje!

* **Oživel, ko so ga spuščali v grob.** V Bugojini pri Banja Luki je obolel kmet Jovo Čačić, star 45 let. Imel je neko čudno bolezen in zdravniki niso vedeli, kaj mu je. Za to boleznijo je Čačić v ponedeljek umrl. Pogreba se je udeležilo mnogo ljudi. Ko so ga spuščali v grob, je eden izmed pogrebcev slišal trkanje iz notranjščine krste. Krsto so potegnili iz groba in jo odprli, v njej pa zagledali Jova živega. Nastal je grozen strah in ljudje so zbežali na vse strani. Jovo je čudno gledal okoli sebe in naposled vendarle enega pogrebca deklical in mu komaj dekazal, da ni mrtev. Ko je prišel domov, je našel vrata zaklenjena. Kogarkoli je srečal, vsak se ga je zbal in pobegnil. Preteklo je več dni, preden so mu verjeli, da ni vampir. Šele potem so ga pustili v domačo hišo.

* **Mrlič na mlinskem kolesu.** Pred mesecem je iz Vinice pri Črnomlju brez sledu izginil domačin Matija Mihelič. Vsa poizvedovanja za njim so ostala brezuspešna. V zvezi s tem so se širile vedno bolj vesti, da je bil Mihelič umorjen. Te dni je pa mlinar Janko Erdeljac iz Prilišča pri Kar-

lovcu zapazil, da se mlinska kolesa ne obračajo v redu. Stopil je gledat, kje tiči vzrok. Silno pa je bilo njegovo presenečenje, ko je opazil, da obračajo mlinska kolesa moško truplo, ki se je bilo zapletlo med lesene lopate na kolesih. O najdbi je takoj obvestil oblastva, ki so poslala v Prilišče sodno zdravniško komisijo, da ugotovi istovetnost mrliča in po možnosti tudi vzroke smrti. Komisija je dognala, da je pokojnik štel 35 do 40 let in da je imel na levi strani lobanje veliko rano. Ker je bilo oblastvom prijavljeno, da je Viničan Mihelič brez sledu izginil, in ker se je tako domnevalo, da je utonil in da je Kolpa, ki je bila tedaj precej velika in deroča, odplavila njegovo truplo dalje, je zelo verjetno, da je mrlič na mlinskem kolesu Mihelič. To domnevo potrjuje tudi približna starost najdenega trupla, ki ustreza Miheličevi starosti. Preiskava bo ugotovila vzrok smrti. Morda je Mihelič med prevozom čez Kolpo ali ko je ribaril, padel iz čolna in utonil, ni pa izključeno, da je postal žrtev zavratnega umora, ki pa ga rana na glavi še ne more dovolj tehtno dokazati, ker je v Kolpi več jezov in so rane morda povzročili udarci ob kamne, ko je voda vlekla truplo čez jezove in mimo skal v koritu.

* **Divjo mačko,** šest in pol kilograma težko, je ustrelil te dni trgovec Dtozg iz Studenice pri Poljčanah. Zver je dolga nad en meter.

Za grgranje pri bolečinah v vratu, za bolečine pomirjajoča masiranja in obkladke vzemite staro in preizkušeno domače sredstvo in kozmetikum — Fellerjev blagodišeči Elsa-fluid. Hvaležni boste. Poskusna steklenica 6 Din, dvojna steklenica 9 Din, se dobi povsod. Po pošti 9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 veliki specialni steklenici za 62 Din brez nadaljnjih stroškov od lekarnarja Evgena V. Fellerja, Stubica Donja, Elsa-trg 360 (savska banovina).

* **Nesrečna smrt kovača pod žično železnico.** Mežiški svinčeni rudnik si je nabavil tovorni avto znamke «Tatra». Voz je prvi te vrste v Jugoslaviji in pravo čudo sodobne tehnike. Služi za prevažanje rude iz Žerjava do Prevalj. Preden se pa ta velikan uvrsti v promet, je bilo treba na nekaterih mestih preložiti in razširiti ceste in zgraditi nove mostove. Tudi žična železnica se je morala na nekem prehodu čez cesto primerno dvigniti. Dela pri lesenem nosilcu, na katerem je napeljana žica, ki drse po ojej železni vozički rude iz jame v dolino k rudniški tovarni, so bila poverjena rudnikemu kovaču Ivanu Rozmanu. Po nenavadnem naključju pa se je škripcjevje zrušilo in nesrečnega kovača ubilo, sodelavca, ki je stal bolj ob strani, pa hudo ranilo. Rozman, po rodu iz Mislinja, je štel 40 let in je bil poročen, stanoval pa je v Selovcu pri Guštanju. Truplo so prepeljali k večnemu počitku v St. Janž pri Dravogradu. Pri slovesu se je zbralo mnogo rudarjev z godbo, ki so položili z venc in cvetkami pokrito krsto na voz, kateremu so sledili še štirje kmečki vozovi s sorodniki, tovariši in zastopniki rudnika. Bodi mu lahka zemlja!

* **Huda nesreča na lovu.** Po smrtni nesreči trgovca g. Maksava Valeta na Gorjancih se je te dni dogodila spet huda nesreča na lovu pri Tržišču na Dolenjskem. Lov v lovišču železniškega uradnika g. Černeta iz Ljubljane se je udeležil med drugimi tudi znani veletrgovec g. Jožko Prijatelj iz Tržišča. Neki lovec je v goščavi pomeril na bežečega zajca in sprožil. Strelu je sledil zdajci obupen krik. Lov je bil takoj prekinjen in lovci so pohiteli na kraj nesreče, kjer so našli veletrgovca Prijatelja vsega okrvavljenega. Nudili so mu takoj prvo pomoč, nato pa so ga z avtomobilom industrijca Jakila iz Krmelja prepeljali v Leonišče v Ljubljani. G. Prijatelj je dobil celoten naboj šiber v glavo in so rane zelo nevarne.

* **Zapuščina v Ameriki.** V Ameriki je umrla Marija Komljančeva, po rodu z Vetrnega vrha. Zapustila je nekaj imetja brez navedbe dedičev. Upravičenci naj prijavi svoje pravice ob priložitvi rodbinske pole izseljenskemu nadzorniku v Ljubljani.

* **Nagla smrt v trgovini.** Posestnik Oglar iz Ravni v krški okolici je te dni pri Sv. Duhu sklep kupčijo z vinskimi trgovci iz Ljubljane. V Gorenčevi gostilni je bila kupčija sklenjena in Oglar

je prejel 300 Din are. Takoj nato je stopil v trgovino, ki je tam poleg, da izbere blago za ženo. Tisti trenutek, ko je pokazal blago, katero si je izbral, se je sesedel in umrl, zadet od kapi.

* **Poizkušen samomor je ugonobil reševalca.** Vas Sv. Miklavž na Dravskem polju je te dni razburil strašen dogodek. Posestnik Vinko Vauhnik je obupal nad življenjem, ki si ga je sklenil končati. Dopoldne se je napotil k električnemu daljnovodu, ki ima napetost 10.000 voltov. Privezal je na tanko žico svoj žepni nož ter ga vrgel preko voda, drugi konec pa je držal v roki. Da bi bil učinek še večji, si je tudi sezul čevlje. V trenutku, ko se je žica doteknila daljnovoda, je sila udarca zrušila Vauhniko na tla, pri čemer se je pretrgala žica, ki je za trenutek zvezala njegovo telo z daljnovodom. Vauhnik je dobil strašne opekline na drugi strani telesa in se je v grozljivih bolečinah valjal po tleh. Dogodek je opazil delavec France Verdnik iz Hoč, ki je hitel samomorilnemu kandidatu na pomoč. Nesreča je pa hotela, da ni opazil žice, ki je visela od daljnovoda in s katero je prišel v stik s čelom. V tem trenutku se je zrušil mrtev. Vauhniko so takoj prenesli v najbližjo hišo, odkoder so poklicali reševalce, ki so ga prepeljali v bolnišnico, truplo pokojnega Verdника pa so spravili v mrtvašnico na pokopališču v Hočah.

* **Usmrtilitev v Djakovici.** Meta Ibrajrim je umoril lani trgovca Abdulahmana Leša, da bi mu ne bilo treba vrniti 15 turških lir. Morilec je bil obsojen na smrt in te dni zjutraj obešen. Vešala so postavili izven mesta in obešanje je prišlo gledat mnogo radovednežev, med njimi tudi mati umorjenega trgovca. Morilca so hoteli na morišče odpeljati, pa se je uprl, češ, da pojde rajši peš. Mirno je stopil pod vešala in krvnik Hardt je opravil svoj posel.

* **Mlad požigalec.** Nedavno popoldne je začelo goreti gospodarsko poslopje pri posestniku Alojzu Lebarju v Gorišnici. Zgradba, ki je bila krita s slamo, je zgorela. Z njo pa tudi 3000 kg koruzne in 3000 kg ržene slame. Neka vaščanka je izpovedala, da je videla nekega 12letnega posestnikovega sina, kako je hotel zažgati že prej neko drugo poslopje, pa ga je prepočila. Kmalu nato pa ga je opazila z vžigalnikom pri posestniku Lebarju, vendar je bilo že prepozno, da bi ga pregnala, ker je bilo poslopje že v plamenih. Orožniki so fanta prijeli in mu odvzeli vžigalnik. Fant bo prišel pred sodnika za mladoletnike.

* **Eden v smrt, drugi v zapor.** Predzadnjo nedeljo so popivali fantje v Zvirči pri Kovorju v gostilni Vincenca Nadižarja. Od vina razgoreta sta se pričela prepirati posestnik in vdovec Jože Avsenik in čevljarski pomočnik Ivan Brzin na dvorišču gostilničarja. Med preprirom je Avsenik z levico pograbil svoj žepni nož, z desnico pa priložil Brzinu krepko zausnico. Razjarjen mu je Brzin hotel vrniti zausnico, a ko je videl, da ima Avsenik v levi roki nož, je v jezi skočil v gostilniško vežo, pograbil na zid prislono lopato, da bi mu izbil iz roke nož. Brzin je z lopato zamahnil po Avseniku tako, da ga je z ostrino zadel na tilnik. Nato je Brzin lopato spet postavil nazaj in odšel v gostilno. Kmalu je pa spet prišel iz gostilne, da bi videl, kje je Avsenik. Zagledal ga je v veži v razgovoru s tovariši. Seveda Avsenika ni vprašal, kako je z njim, ker je bil prepričan, da ga ni hudo poškodoval. Kmalu je Avsenik šel domov, kjer je v noči od nedelje na ponedeljek umrl za hudo poškodbo. Podbreški orožniki so 24letnega Ivana Brzina, doma iz vasi Slepčka pri Mokronogu in uslužbenega pri čevljarskem mostu Špendalu, aretirali.

* **Kolesar je povozil potovko.** Nedavno zjutraj je hotela Barbara Vidmarjeva, znana jeseniška potovka, na vlak na Javornik. Na tako zvanem Vodičarjevem klancu jo je pa povozil neki kolesar ter ji zlomil nogo. Prepeljali so jo v ljubljansko bolnišnico.

* **Strelji iz zasede.** Nedavno ponoči sta bila v Moravcih napadena 20letni Franc Polanec in 17letni Martin Spindler. Ko sta korakala po cesti, je nenadno začel neznanec iz zasede streljati. En

strel je zadel Polanca v trebuh, da je obležal v mlaki krvi, drugi strel pa Spindlerja v levo roko. Poškodba Polančeva je smrtonevarna, medtem ko je poškodba Spindlerjeva lažja.

* **Za uboj 12 let ječe.** Te dni se je pred velikim senatom mariborskega okrožnega sodišča zagovarjal 28letni posestnikov sin Janez Širovnik iz Stanušine pri Pragerskem, ki je 2. oktobra posestnika Josipa Cebeka z nožem petkrat sunil v hrbet, da je ta naslednjega dne v ptujski bolnišnici podlegel poškodbam. Oba sta se vračala z veselice in Širovnik se je začel prepirati. Ker mu je Cebek ugovarjal, ga je Širovnik napadel z nožem. Med preiskavo in tudi pri sedanjih razpravi se je zagovarjal, da ga je Cebek prvi napadel. Sodišče se je pa na podlagi zaslišanja prič, ki so za Širovnika precej neugodno izpovedale, češ, da je velik nasilnež in pretepač, prepričalo o njegovi krivdi in ga obsodilo na 12 let robije.

Pri izmučenosti in onemoglosti vsega telesa pri starejših osebah.

Izmučenim starejšim osebam toplo priporočamo: masirajte si telo s preparatom «Alga» zvečer, preden ležete spat, in zjutraj, preden vstanete. Po masaži zvečer bo vaše telo lahko, uživali boste globok spanec, ki vas odpočije in okrepi. Po masaži zjutraj ostanite še nekaj časa v postelji. Ko vstanete, bodo vaši udje gibki, hoja lahka, telo ko prerobjeno, počutili se boste povsem sveži, vedri in telesno močni. «Alga» se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah. 1 steklenica Din 14.—

* **Dva drzna vloma.** V noči na soboto je bila vlomilskega obiska deležna galanterijska in špecerijska trgovina Ane Polenškove v Stari Loki. Vlomilci so odprli vrata z vitrihom, nato pa so zagospodarili v trgovini, ki so jo hoteli čisto izropati. Kar je bilo volnenih jopic, nogavic in drugega blaga, so zložili v bale, da spravijo tako blago na najlažji način na varno. Lotili pa so se tudi drugih zalog v trgovini. S seboj so odnesli pet kilogramov čokolade, kopic katel najznovrstnejših cigaret in cigar, več sto razglednic in precej kosov mila za umivanje, tako da so napravili lastnici za 1100 Din škodo samo s tem. Ostalo v balah naloženo blago so pa morali pustiti na licu mesta, ker se je Polenškova, ki stanuje v prvem nadstropju, zavoljo ropota v pritličju zbudila in pričela klicati ljudi na pomoč. Stikali so tudi za denarjem. Odprli so s silo blagajno, a jo našli prazno. Nič manj presenečen ni bil iste noči gostilničar v Skofji Loki ob Kolodvorski cesti Lovrenč Hafner, ki so ga svedrovci letos že tretjič obiskali. Ura je šla na pol 4. zjutraj, ko je zaslišal Hafner hojo v podstrežju svoje hiše. Takoj je slutil nevarnost in prišel zasledovati tujca. Neznanec se je medtem umaknil Hafnerju v pritličje, pri tem pa je bil tako zvit, da je zaklenil Hafnerju vrata na dnu stopnic, tako da gostilničar brez ropota ni mogel do tatu. Gospodar je brž pohitel nazaj v prvo nadstropje in poklical kape-tana Pirša. Ta mu je nato držal vrvi, da se je spustil po njej skozi okno v pritličje. Tako je upal tatu doseči. A zaman. Zlikovec je medtem ubežal, ne da bi ga bili videli. Tat ni mogel ničesar odnesti.

* **Šest let za smrtonosen sunek.** Pred mariborskim malim senatom je stal 26letni viničar Janez Šešerko iz Pacinja. Obtožili so ga uboja posestnika Polanca iz Ločkega vrha. Dne 27. marca je Šešerko s svojo ženo kopal v Polančevem vinogradu. Zakonca sta se sprla. Polanec je izkušal miriti, dobil pa je v zahvalo nož v hrbet. Šešerko je prejel za ta usodni sunek šest let robije in trajno izgubo častnih pravic.

* **Velik vlom v trgovino.** V noči na 24. t. m. so neznani vlomilci vdrli skozi vrata v trgovino trgovca Hegeduša pri Sv. Vidu poleg Ptuja. Odnesli so iz trgovine skoro vso zalogo manufakturnega blaga v vrednosti okoli 10.000 dinarjev. Kakor kažejo okolnosti, so morale biti vlomilcem razmere dobro znane. Orožniki so takoj uvedli preiskavo. Neznani tatovi so morali svoj posel opraviti prav previdno, ker jih ni nihče slišal.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

HRASTNIŠKO PISMO.

Hrastnik, novembra.

Pred dnevi je bil v znani narodni gostilni g. Roša lepo obiskan ustanovni občni zbor Narodne strokovne zveze za Hrastnik. Veliko zanimanje, ki je vladalo ves čas zbora, je kazalo, kako si je naše narodno delavstvo želelo svoje strokovne organizacije. Tudi delavstvo v naših rudniških revirjih v množicah zapušča mednarodno stranko in se oklepa organizacije, ki mu hoče v mejah svoje države izbojevati one pravice, ki mu pripadajo. Občni zbor je otvoril tov. Rešek in po pozdravu predal besedo odposlancu iz Ljubljane, tovarišu Juvan. V nad eno uro trajajočem govoru je tovariš Juvan obrazložil pomen organizacije NSZ za naše delavstvo in zagotovil hrastniški organizaciji tudi vso pomoč centrale v Ljubljani. Zborovalce je pozdravil v imenu občine g. Roš, v imenu Narodne odbrane in narodnih železničarjev pa g. Kušar. Izvoljen je bil odbor s predsednikom tovarišem Gričarjem na čelu in tajnikom tovarišem Reškom. Sestava odbora jamči, da bo organizacija dobro uspevala in delovala v korist našega delavstva.

V soboto 2. decembra priredi NSZ v rudniški čakalnici zdravstveno predavanje o hripi. Predaval bo g. dr. Arnšek. Pričetek ob 18. uri.

Za svečano proslavo uedinjenja se tukajšnji Soko! pripravlja z vso vnemo. Priredil bo zelo pestro akademijo, ki bo nudila vsem obiskovalcem izreden užitek. «Polarni sen» je naslov telovadnemu plesu, pri katerem nastopi nad sto telovadcev vseh oddelkov. Nad eno uro bodo trajali ti nastopi telovadcev, medsebojno povezani brez vsakih presledkov in ob neprestanem spremljanju godbe. Nastopijo mornarji, polarno solnce, zvezde snežinke, polarna burja in beli severni medvedi. Krasni kostumi oddelkov in najrazličnejši svetlobni efekti bodo pripomogli k čim lepši sliki celote. Zanimanje za to akademijo je že danes veliko. Pripominjamo, da je bil «Polarni sen» doslej predvajan samo v Radovljici, in sicer zaradi ogromnega zanimanja občinstva štirikrat zaporedno. Akademija bo 1. decembra ob 20. uri v Sokolskem domu.

ZOPET GROZEN ROPARSKI UMOR.

Videm pri Krškem, novembra.

Niso se še polegle govorice o ženskem okostnjaku v Strmi rebri pri Krškem, ko se je razširila vest, da je bila v lastnem stanovanju v Vidmu pri Krškem na strašen način umorjena gospa Marija Juvančičeva 63letna vdova po posestniku in gostilničarju. O umoru so bili tudi takoj obveščeni orožniki na Senovem.

Še v petek popoldne je pokojna Juvančičeva govorila z gospo Spilerjevo o raznih zadevah, tičočih se njenega gospodarstva. V soboto zjutraj so prišli delavci k njej opravljat neka dela in so opazili, da je vse zaprto, čemur se pa niso čudili. Pokojnica je namreč običajno pozno vstajala, stanovanje je pa stalno dobro zaklepala. Ker je namerjala Juvančičeva v soboto popoldne odpotovati v Brežice in se vrniti šele popoldne, so ljudje menili, da je morda sploh ni doma. V soboto popoldne se je vršil pogreb pokojnega majorja Dolšaka. Ker se je pokojnica doslej udeležila še vsakega pogreba in je ni bilo na izpregled, se je prvič pojavila slutnja, da se ji je nemara kaj zlega pripetilo.

V skrbih za svojo teto je gospa Neža Juvančičeva iz Vidma poslala k njej svojega delavca, kateremu se je pridružil še g. Bohor. Ker v hišo nista mogla, zato sta vdrla pri oknu v stanovanje in vsa prestrašena našla v spalnici staro gospo umorjeno.

Za njima sta odšla v stanovanje umorjenke mrliški oglednik g. Janko Bah in posestnik gospod Ant. Topolavšek. Po zaslugi šolskega upravitelja g. Alojzija Voglarja je bilo ukrenjeno vse potrebno, da je bil prepričen vsak dohod na dvo-

Takole sva metala denar v zrak,

ne da bi vedela, zakaj sva ga zapravila.

Sedaj pa vodiva gospodinjstvo knjigovodstvo. Vsak dohodek (ki ni velik) in izdatek zapiševa v Koledar «Žene in doma».

Ce hočete vedeti

kako doživite sto let, kako se ubranite hripe in revmatizma,

kako ravnajte, kadar si kdo zlomi nogo ali roko, kakšna naj bo osnovna prehrana, kako se nauči otroke gospodariti, kako daleč sega Vaša radovednost, kakšna je žena na vasi, kakšna je šola za zakon, zakaj ženske moških ne potrebujejo več, zakaj je moški pod copato, in še sto drugih podobnih nasvetov, ki so na 128 straneh pregledno razvrščeni, potem si oglejte Koledar «Žene in doma».

Vam ga pošljemo za Božič za Din 20.—. Naročnice «Žene in doma» ga dobe za polovično ceno.

Naroča se pri upravi «Žene in doma», Ljubljana, Dalmatinova ulica št. 10/D.

rišče in v bližino hiše do prihoda orožnikov, da ne bi se uničile morebitne sledi.

Kmalu nato so se pripeljali z avtobusom orožniki s Senovega. Orožniki so storili vse, da ni bilo v bližino hiše nobenga nepoklicanega in da so obvarovali pred dotikom zlasti okno, skozi katero je prišel morilec v stanovanje. Skozi odprta kuhinjska vrata so dospeli v kuhinjo, ki je bila vsa razmetana in je takoj potrdila domnevo, da je tu nekdo stikal za plenom. Prav tako sliko je pokazala jedilnica, v kateri so bili vsi predali prevrnjeni in prebrskani. Ko so prestopili prag spalnice, se jim je nudil strašen prizor: Na levi strani spalnice je blizu okna v klečečem položaju slonela na pletenem stolu pokojnica z veliko rano ob levem ušesu in s prerezanim licem. Z okrvavljeno levico se je nekako opirala ob tla. Vsa okolica je bila okrvavljena. Da se je vršila med morilcem in njegovo žrtvijo borba na življenje in smrt, se vidi iz tega, ker je morilec pokojnici iztrgal šop las, ki so ga našli tik umorjenke. Grozoten je bil pogled na velik kuhinjski nož z rjavim ročajem in ostrim rezilom. S tem nožem je

ropar izvršil zločin in potem nož hladnokrvno položil na stol poleg pokojnične glave.

Pripominjamo, da je bilo letošnje pomlad v času odsotnosti pokojnice vlomljeno v njeno stanovanje in da so ji tatovi odnesli zlatino in razne druge dragocenosti. Vlomilcev niso izsledili. Izključeno ni, da je morilec morda eden tistih vlomilcev. Glede umora samega domnevajo, da je bil izvršen podnevi in skoro gotovo dopoldne, ko se je pokojnica pripravljala, da odpotuje v Brežice. To sklepajo iz dejstva, da so našli v kuhinji pristavljeno samo vodo za čaj. Obleka pokojnice je bila v spalnici lepo zložena in pripravljena za odhod. Tudi okenski zastori so bili dvignjeni, kar dá slutiti, da je bil že dan za časa umora. Pokojnico so našli napravljeno v dnevni obleki.

Pokojna Juvančičeva je bila precej ugledna žena in je imela nekaj gotovine. Lani je prodala posestvo na Bizeljskem.

Preiskava je v polnem teku. Orožniki so sicer aretirali tri osumljence, ki pa bržkone niso krivci. V nedeljo popoldne se je vršilo raztelesenje trupla pokojne Juvančičeve, ki je pokazalo, da je bila Juvančičeva ranjena z nožem v desno sence. Sunek je bil tako silen, da je bilo tudi desno uho prerezano; zareza se je poznala še na licu. Nesrečna žrtev je imela tudi obrezano roko, kar je dokaz, da se je starka z morilcem borila. Med borbo je najbrž zgrabila nož, pri čemer si je prerezala dlan. Zdravnik sta nadalje ugotovila močno zarezo nad desnim očesom in sunek z nožem v levo prsno bradavico, a ranjena je bila tudi v sredino leve nadlehti. Te poškodbe same na sebi niso bile smrtni, pač pa je povzročil njeno smrt sunek z nožem v sredino srca. Sunek je bil tako močan, da je prerezal srce in je zaradi izkravitve takoj nastopila smrt.

V ponedeljek se je vršil pogreb pokojne Juvančičeve. Čeprav je bilo izredno slabo vreme, se je zbralo mnogo ljudi iz bližnje in daljne okolice, ki so jo spremili na njeni zadnji poti. V žalnem sprevedu je gasilska godba iz Krškega in Vidma igrala vso pot žalostinke. Pogreba so se udeležili tudi zastopniki raznih društev iz Vidma, Krškega in Kostanjevice. Pred domom, v cerkvi in na pokopališču je pevsko društvo «Videmski zvon» zapelo več žalostink.

PREKMURSKI GLASNIK

Drzen rop pri belem devu. Ta mesec so se začeli vračati v Prekmurje delavci iz Francije. Ker je tam zaslužek še precej dober, prinašajo mnogi lepe zneske domov. Tako sta se vrnili tudi dve delavki, doma iz Goriškega. Bili sta že več let na Francoskem in tako sta si zaslužili precej denarja. Ko sta na postaji v Bratencih izstopili in se nekoliko oddaljili od vasi, se jima je pridružil neznan moški, ki se je nekaj časa zaupno razgovarjal z njima o vsakdanjih rečeh. Medtem pa je zločinec svoji žrtvi omamnil z nekim praškom in se polastil ročnih torbic, kjer sta imeli ves denar v znesku 35.000 Din. Ko sta se nesrečnici zavedli in videli, da sta okradeni, sta se vrnili nazaj na postajo, toda o zločincu ni bilo sledu.

Prehodna dekliška doba je med 12. in 17. letom. To je doba, ko mora imeti vsaka mladenka močno in zdravo kri, močne in zdrave živce, izvrsten tek. To daje «Energina» za jačanje krvi, živcev in teka. «Energina» se dobiva v lekarnah. 1 originalna steklenica pol litra Din 35.—.

NAŠI NA TUJEM

SMRT WESTFALSKEGA ROJAKA.

Erkenschwick, novembra.

Ni še dolgo, ko smo položili v grob mladega rojaka. Že je spet zapel mrtvaški zvon, to pol Janezu Hitiju, rojenemu dne 24. decembra leta 1876. v Št. Petru pri Novem mestu. Pokojnik zapušta ženo in tri nedorasle otroke. Bil je član

Jugoslovenskega delavskega podpornega društva v Erkenschwicu in član pogrebne blagajne, iz katere je bil denar njegovi ženi točno izplačan. Vdova Frančiška Hitijeva se najlepše zahvaljuje za pomoč kakor tudi vsem rojakom, ki so pokojnika spremili do groba in mu položili lep venec na grob. Naj mu bo lahka tuja zemlja, žalujočim pa naše sožalje!

Iz Erkenschwica (Nemčija) nam pišejo: V «Domovini» št. 46 se je pripetila tiskovna pometota. Umrli rojak Ludovik Horvatič je štel 19 let, ne pa 15, kakor je bilo natisnjeno.

Banka Baruch

15, Rue Lafayette, PARIS

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. Vršijo vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 5064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: št. 1438-66; Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

ŽENSKI VESTNIK

KAKO OSVEŽIMO MOŠKO OBLEKO ALI DAMSKI KOSTUM.

Moško obleko, ki je že precej zanošena, madežasta in zmečkana, lahko spet osvežimo in osnažimo, da je videti kakor nova. Najprej je treba obleko dobro izteptati s palico, da se temeljito odstrani prah, nato pa skrtati. Madeže osnažimo z vročo vodo ali bencinom, pa tudi s terpentinom. Če je kaj strgana, jo še poprej pošijemo, preden jo zlikamo.

Likamo obleko tako, da jo položimo lepo gladko na desko za likanje, čez pognemo mokro krpo in z vročim likalcem hitro polikamo po krpi, da se tvori sopara, ki se vleže v blago. Zdaj hitro odstranimo krpo in s ščetjo krtačimo polikano mesto, in sicer proti ležečim dlačicam blaga, ker jih s tem osvežimo. Mesta na kolenih, na hlačah zadaj in na kolenih ali pa krilo zadaj je posebno potrebno tega osveženja, zato ponovimo likanje z vlažno krpo in krtačenje, da tudi tod osvežimo obleko, oziroma odstranimo blesk.

Da pa osvežimo barvo blaga, skrtajmo obleko, preden jo likamo, v salmijakovi vodi (10 delov vode in en del salmijaka), ker ta osveži barvo. Prav zelo bleščeča mesta, zlasti ovratnik, pa lahko zdrgnemo narahlo s prav finim steklenim papirjem št. 60 in šele potem ravnamo, kakor je zgoraj povedano.

Za kuhinjo

Mandeljnov kipnik. Dobro zmešaj 7 dek moke, pol litra mleka, 6 dek stolčnega, vročega sirovega masla, 9 dek sladkorja, tri rumenjake in 10 dek poparjenih in olupljenih mandeljnov (namesto mandeljnov vzameš lahko tudi orehe ali lešnike). To zmes tolci na sopari (lonc postavi v krop), da se zgosti. Ko je zmes gosta, jo odstavi in mešaj dalje, da se popolnoma shladi. Nato primešaj še dva rumenjaka, dve rebri zribane čokolade, dve žlici ruma ali vanilije in nazadnje še trdo stolčeni sneg petih beljakov. Skledo, varno od ognja, ali pa kožo dobro namaži, potresi z drobtinami in stresi vanjo testo. (Skleda ali koža mora biti precej velika; testo sme segati samo do polovice, ker zelo naraste.) Peci približno dvajset minut. Ko je pečeno, daj hitro na mizo, zakaj če stoji, se ta kipnik rad sesede. Zraven daš malo segretega malinovega soka ali pa sok kakega drugega sadja.

Praktični nasveti

Sobna lipa (okrasna cvetlica) potrebuje dosti svetlobe in poleti dosti solnca. Ako jo imamo pozimi v zakurjeni sobi, jo je treba enkrat na teden poškropiti s prestano vodo.

PROGRAM RADIA LJUBLJANE

od 3. do 10. decembra.

Nedelja, 3. decembra: ob 7.45: Namešnih kmetijskih predavanj v radiu (inž. Josip Zidanšek); 8.15: poročila; 8.30: gimnastika (Ivko Pustišek); 9.00: Naši izseljenci (p. Zakrajšek); 9.30: religiozna reproducirana glasba; 10.00: orgelski koncert (Blaž Arnič), vmes vokalni soli; 11.15: slovenska glasba (radijski orkester); 12.00: čas, operetni in šlagerski venčki v reproducirani glasbi; 16.00: Važna vprašanja iz pridelovanja krompirja (inženjer Vinko Sadar); 16.30: izseljenska nedelja: petje, deklamacije in igra v treh dejanjih «Za srečo v nesrečo» (p. Zakrajšek); 17.30: reproducirana lahka narodna glasba; 20.00: radijski orkester (lahka glasba); 20.30: samospeli Josipine Sivčeve; 21.00: slovenske narodne v tercetu (sestre Sitarjeve); 21.30: čas, poročila; 21.50: radijski jazz.

Ponedeljek, 4. decembra: ob 12.15: reproduciran instrumentalni koncert (serenade); 12.45: poročila; 13.00: čas, reproduciran vokalni koncert (ruske pesmi); 18.00: gospodinjska ura; drobno pecivo za Miklavža in božič (ga. Svetlova); 18.30: o univerzitetni knjižnici (Novak); 19.00: reprodukcija Straussovih valčkov; 19.30: Pojdimmo na naš jug (dr. Oblak); 20.30: reproducirana češka plesna glasba; 20.30: prenos opere iz Beograda, v odmoru čas in poročila.

Torek, 5. decembra: ob 11.00: šolska ura: pravljice (Minka Kusova); 12.15: reproduciran vokalni koncert (naši operni pevci); 12.45: poročila; 13.00: čas, reprodukcija Čajkovskega glasbe; 18.00: otroški kotiček (Marija Kusova); 18.30: Po naših dolih in planinah (plošče); 19.00: francoščina (profesor Prezelj); 19.30: Moja pot po Norveški (dr. Škerl); 20.00: Glasbeno oblikoslovje (dr. Dolinar); 20.30: prizori iz narave (radijski orkester); 21.30: čas, poročila; 21.50: vokalni koncert Mire Gnušove; 22.30: angleške plošče.

Sreda, 6. decembra: ob 12.15: Bodimo danes dobre volje (revija plošč); 12.45: poročila; 13.00: čas, Bodimo danes dobre volje (revija plošč); 18.00: komorna glasba (radijski kvintet); 18.30: radijski orkester; 19.00: Vloga dobrovoljcev na solunski fronti (dr. Ernest Turk); 19.30: literarno predavanje o Almi Kalinovi; 20.00: Thierry-Kavčnikova bo pela operne arije s spremljevanjem radijskega orkestra; 20.45: koncert ruskega cerkvenega zbora; 21.30: Fantje na vasi; 22.00: čas, poročila, radijski jazz.

Četrtek, 7. decembra: ob 12.15: reproduciran instrumentalni koncert: klavirski soli; 12.45: poročila; 13.00: čas, Richard Tauber bo pel na ploščah; 18.00: O prehrani otroka (dr. Konvalinka-Tavčarjeva); 18.30: pogovor s poslušalci (profesor Prezelj); 19.00: srbohrvaščina (dr. Rupel); 19.30: plošče po željah; 20.00: prenos koncerta Narodne odbrane iz Uniona; 22.00: čas, poročila, reproducirana glasba.

Petek, 8. decembra: ob 7.45: Zadržna nabava in vnovčevanje kmetijskih pridelkov (inženjer Bogdan Ferlic); 8.15: poročila; 8.30: smučarska gimnastika (Drago Uloga); 9.00: predavanje ZKD; 9.30: versko predavanje; 10.00: prenos iz stolnice; 11.00: slovenska glasba (radijski orkester); 12.00: čas, reproduciran koncert balalajk; 16.00: Mlekarstvo za gospodinje (Franjo Pavlica); 16.30: fantovski sekstet z Javornika, vmes harmonika in citre na ploščah; 17.30: reproducirane solistične točke: violončelo; 20.30: internacionalni prenos z Dunaja; 22.30: čas, poročila.

Sobota, 9. decembra: ob 12.15: reproducirana moderna plesna glasba; 12.45: poročila; 13.00: čas, reproduciran koncert (kino-ogle, havajske kitare in ksilofon); 18.00: reproducirane vesele slovenske pesmi, stanje cest; 18.30: zabavno predavanje (profesor Osip Šest); 19.00: Ljudski nauk o dobrem in zlu (dr. Veber); 19.30: zunanji politični pregled (dr. Jug); 20.00: lahka glasba (radijski orkester), vmes flavta solo (Trost); 21.00: citre in harmonika menjaje se s ploščami (slov. pesmi); 22.00: čas, poročila; 22.20: radijski jazz.

ZANIMIVOSTI

× **Pretrsljiva rodbinska žaloigra.** V severnomoravski vasi Zetehovicah se je odigrala pretresljiva rodbinska žaloigra. 62letni kmet Alojz Šole je bil prvotno zelo bogat in več let župan, zadnje čase ga je pa neprestano preganjala nesreča. Imel je dva sina. Starejši je obiskoval v Brnu tehniko, mlajši je pa hodil v meščansko šolo. Starejši je bil ljubljenec rodbine, česar ni zaslužil, ker je očetu lagal in ga spravil naposled celó v obup. Celih 12 let je študiral, pa ni opravil nobenega izpita. Zapravil je mnogo denarja v slabi družbi, nedavno je pa prišel domov in izjavil, da je postal inženjer. Oče mu je verjel in pripravil ga je na poroko. Oženil naj bi se bil s sosedovo hčerko. Tik pred poroko je pa prišlo sleparstvo na dan in fanta je bilo tako sram, da je skočil pod vlak. Sinova žaloigra je očeta silno pretresla. Postal je otožen, pred kratkim zgodaj zjutraj je pa vstal, vzel iz predalčka revolver, stopil k postelji svoje 55letne žene Ane, ki je še spala, in ji pognal kroglo v glavo. Potem je odšel k postelji svojega mlajšega sina, ki se je bil pa že zbudil. Nanj je streljal trikrat, ena krogla ga je zadela v čelo, dve pa v desno ramo. Fant je bil živ, pa se je potuhnil, kakor da je mrtev. Oče ga je na postelji se trikrat obrnil, da bi se prepričal, ali je mrtev, potem je pa legel v posteljo in si pognal kroglo v glavo. Šele nato je hudo ranjeni sin vstal in se priplazil do kulinje, kjer je prebudil služkinjo, da je odšla po zdravnika. Sina so prepeljali v bolnišnico, mater in očeta pa v mrtvašnico.

× **Nesreča največjega ruskega letala.** Iz Moskve poročajo, da se je te dni ponesrečilo na letališču v Harkovu največje rusko letalo «K7», ki so ga nameravali uporabljati za prevažanje manjših oddelkov vojaških čet. V letalu je bilo 13 potnikov, ki so se vsi ubili. Bili so po večini gojenci ruske vojaške letalske šole. Letalo je bilo zgrajeno povsem iz kovine in je imelo šest motorjev. V njem je bilo prostora za 120 ljudi. Posebna komisija bo preiskala vzroke nesreče.

× **Svojo smrt je slutil.** Zadnje dni oktobra se je pripetila na pr. metnem križišču v New Yorku huda nesreča. Čez cesto je hitel 11letni italijanski izseljenec Nicola Mariani iz Cossile pri Vercelli, pa je pridrvel tovorni avto in ga povozil. Vest o smrti mladega izseljenca je dospela kmalu v njegovo rojstno vas, kjer je vzbudila sptošno sočutje, kajti vaščani so se še dobro spominjali, kako se je ubogi deček krčevito branil zapustiti domovino. Mučila ga je slutnja, da nikoli več ne bo videl rojstnega kraja. Zadnje dni pred odhodom v Ameriko je neprestano zatrjeval, da ga čaka v tujini neizogibna smrt. Ganljivo je bilo njegovo slovo od znancev in domače vasi. Deček je vroče ljubil svoje starše in vedno jih je ubogal, vendar se je pa branil odpotovati v Ameriko, kjer je njegov oče našel skromen zaslužek. Neprestano je plakal in hodil po okolici, kakor da bi si hotel vtisniti v spomin kraja, ki jih ne bo nikoli več videl. In res ga slutnja ni varala. Komaj je prišel v Ameriko, že ga je dotelela smrt.

× **Še 20 000 let bo mogla zemlja preživljati žloveštvo.** Pariška akademija znanosti se je pretekli teden pečala s predavanjem vseučiliškega profesorja Matignona, ki je skušal odgovoriti na vprašanje, koliko časa bo zemlja še mogla svoje prebivalstvo preživljati. Matignon je na podlagi podatkov iz leta 1929. ugotovil, da ima zemlja zdaj kakih dve milijardi prebivalcev. Te dve milijardi porabita vsako leto za 20 milijard frankov živeža. 60 odstotkov te ogromne porabe živil pride na Evropo, čeprav ima Evropa samo 500 milijonov ljudi. Ker pa število prebivalstva vsako leto rase (samo v Evropi znaša prirastek tri milijone ljudi na leto), bi iz tega sledilo, da bo na svetu kmalu zmanjkalo živeža za vse. To se pravi, da zemlja ne bo mogla več preživljati svojega prebivalstva. Če pa unočevamo ogromna ozemlja Rusije, Mehike, Brazilije in drugih južnoameriških

držav in Avstralije, ki doslej tako rekoč niti obdelana niso, je jasno, da bo zemlja še dolgo let mogla preživljati svoje prebivalstvo, čeprav bi njeno prebivalstvo še tako naraščalo. V Evropi je posebno Španija tista dežela, kjer je še zelo mnogo neobdelanih zemljišč. Na podlagi teh podatkov je izračunano, da bo zemlja lahko še 20.000 let redila svoje prebivalstvo, četudi bi se to v tej meri množilo, kakor se je doslej. Uvaževati pa je še treba, da bo kemija v prihodnjih stoletjih brez dvoma našla še sredstev, kako bi materi zemlji to njeno nalogo olajšala.

× **Divjaki so požrli dva letalea.** Pariški list «Petit Journal» poroča iz Dakara, da sta meseca junija dva francoska vojaška letalca zašla v hud vihar, ki ju je zanesel nad portugalsko Gvinejo. Tam sta bila prisiljena pristati. Domačini, ki so še vdani ljudožrstvu, so ju umcrili in požrli. Francoski oficir je v zvezi s portugalskimi oblastvi natančno preiskoval sled za obema pogrešanima letalcema. Preiskava je ugotovila, da sta oba letalca še živela, ko sta pristala na močvirnih tleh portugalske Gvineje. Nato so zaslišali tam prebivajoče domačine, ki pa niso hoteli o obeh letalcih dati nobenih pojasnil. Zato je skoro gotovo, da so ju divjaki požrli.

× **Dvanajst zapovedi Benjamina Franklina.** Benjamin Franklin iz Bostona ni bil samo znamenit državnik, soustanovitelj neodvisnih Zedinjenih držav, temveč tudi naravoslovec in mož, ki je izumel strelovod. Prav posebno se je pa odlikoval kot spreten tiskarinar, izdajatelj in pisec resnične modrosti in pravega dovtipa. V naslednjem navajamo Franklinovih dvanajst modrih navodil za življenje: 1. Bodi zmiren. Ne jeji toliko, da bi čutil po jedi utrujenost. 2. Bodi molčec. Govori samo to, kar more biti koristno tebi ali drugim. 3. Bodi odločen. Odloči se hitro storiti to, kar si spoznal za dobro, in nikar ne oklevaj v rečeh, za katere si se že odločil. 4. Ljubi red. Vsaka reč ima svoje mesto in vsak izmed tvojih poklicev svoj čas. 5. Bodi varčen. Ne zapravljaj po nepotrebem denarja, ne bodi nikoli nikjer potraten, toda ne odreci se po nepotrebem ničemur, kar more koristiti tebi ali drugim. 6. Ne drži rok križem. Ne izgublaj časa. Delaj vedno kaj koristnega. 7. Bodi iskren. Ne zvičaj se, misli brez zvižaje in počteno in po tem se tudi ravnaj. 8. Bodi pravičen. Nikomur ne škoduj, nikomur ne odreci dobrega dela ali užitka, ki si mu ga dolžan. 9. Bodi preudaren. Varuj se skrajnosti in pretiranosti, ne jemlj si k srcu žalitev bolj, kakor zaslužijo. 10. Bodi snažen. Ne trpi nesnage ne na telesu ne na obleki, ne v hiši ne v duši. 11. Bodi hladnokrven. Ne razburjaj se zaradi malenkosti, pa tudi večjih nepriljetnosti si ne jemlj preveč k srcu. 12. Bodi ponižen. Posnemaj Kristusa in Sokrata.

× **Leteči pes.** Med raznimi varnostnimi napravami na letališčih je znana tudi določba, da psi ne smejo na prostor. Preden se letalo odpravi na pot, se mora službujoči organ na letališču prepričati, ali ni v neposredni bližini psov, ki bi ne bili privezani. Kadar namreč pasje mrcine zaslišijo ropot vijaka, planejo kot obsedene naravnost proti vijaku in skoraj zmerom se ta napad konča s tem, da vijak razmesari psa, včasih pa gre tudi vijak zaradi tega v kose. Na letališču v Budimpešti, ki ni ograjeno, je dala pasja nadlega letališkim uslužbencem že nešteto krat mnogo opravka. Sicer pa so imeli tamkaj tudi mnogo psov, ki so bili pravi ljubitelji zračnih višav. Tehnični vodja letališča, ki je bil sam velik prijatelj pasjega plemena, je rad proučeval «pasjo dušo» in se stalno bavil z mislijo, kako bi kosmatince priučil, da vijak na letalu ni tako nenavadna naprava, da bi jo moral pes napasti. Pri tem si je pomagal tako, da je vzel psa, ki ga je hotel dresirati na zračna vozila, na poskusne polete. Uspeh teh poskusov je bil odličan. Prvič je bilo treba psa na rokah prenesti v kabino ali poleg pilotovega sedeža: srce mu je sicer utripalo hitreje, toda posebnega strahu ni kazal

**Zopet
znižane
cene!**

Vaša bo korist, če si nabavite zimske obleke v tvornici konfekcije

Trgovski dom
Sternecki
Tovarna perila in oblek
Celje št. 97

Bombažasta obleka	Din 170,	200,	300
Suknena obleka	200,	300,	400
Kamgarnasta obleka	500,	600,	650
Površnik, kratak	240,	280,	350
Površnik, dolg	350,	400	500
Dežne jope	170,	250,	360
D žni plašči	205,	360,	442
Hubertus-plašči	290,	365,	
Fantovske obleke	70,	80,	90

Zahtevajte novi veliki ilustrirani cenik, kateri je pravkar izšel. Kar ne ustreza, se zamenja ali pa vrne denar. Cenik zastoj.

nobeden. Po desetih minutah zračne vožnje pa se je zdelo, da se je pes že sprijaznil z novo okolico; prijazno je mahal z repom in v znak posebne hvaležnosti je celo lizal «dobrotniku» roke. Po končanem poskusnem poletu se noben pes ni več brigal za vijak, temveč je skoraj vsak sam našel pot v zračni avto. Vodja praškega letališča je imel psa, ki se je prevažal z letali do vseh inozemskih postaj in je nekoč s svojim zadovoljstvom v kabini tako navdušil tri ameriške potnike, da so ga hoteli kupiti. Lastnik pa je za vsako ceno odklonil prodajo in leteči pes se še zmerom prevažal po sinjih višavah, odkoder ga na povratku čakajo posod posebno mastni prigrizki. Zanje mu je kajpada največ in prav zaradi njih mu vožnja po zraku posebno ugaja.

× **Najgloblja izvrtina v zemljo.** Iz Caolinge v Kaliforniji poročajo, da so na petrolejskem polju v Lillis Welshu napravili doslej najglobljo izvrtino 3243 metrov globoko v zelo trd škrljevec, preden so dosegli plasti, ki so prepojene z nafto. Izvrtina je že zdaj za 15 metrov globlja kakor tista v Jardinu v Mehiki, ki je imela do nedavnega prvenstvo. V Lillis Welshu pa bodo morali vrtati še globlje, najmanj do 3555 metrov, ker pritisk nafte v vrhnjih plasteh, kakor se je pokazalo, ni dovolj močan, da bi tekočina z zadostno silo vrela na površje.

× **Japonski stražnik na Formozi obglavljen.** Z otoka Formoze, ki je pod japonsko oblastjo, poročajo: Nedavno so v okraju Otakeju domačini obglavili japonskega policista, njegove tri otroke pa umorili. Ta zločin je maščevanje domačinov. Več vaščanov je bilo namreč od japonskih oblastev prijatih in zaprtih, ker so tihotapili soliter za izdelovanje smodnika. Japonska oblast se boji, da ne bi še več drugih japoaskih organov javne varnosti prišlo ob svoje glave. Zato so vse vasi zasedli z močnimi policijskimi četami in uredili tudi dobro poročevalsko službo, da bi si posadke lahko druga drugi pomagale, ako bi se domačini spet hoteli upreti.

Uspeh zdravljenja

zavisi v prvi vrsti v prepoznavanju pravega vzroka bolezni, kakor nas opozarja prav za prav že sama priroda s tem, da nam da čutiti bolezen, da je zdravje porušeno. Pri revma-

tičnih bolečinah, prehladu, za masažo, pri trganju v sklepkih, bolečinah v križu, obrazu in po vsem životu imajo radi doma pravi Fellerjev Elsa-fluid, ki je že preko 36 let v rabi Fellerjev Elsa-fluid se dobiva v lekarnah in trgovinah te stroke po 6 Din, 9 Din in 26 Din. Po pošti najmanj 1 zavojček (9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 veliki specialni steklenici) 58 Din,

3 zavojčki samo 139 Din od lekarnarja Evgena V. Fellerja, Stubica Donja, Elsa-trg 360 (savska banovina).

Odobrilo ministristvo za socialno politiko in narodno zdravje Sp. br. 509 z dne 24. marca 1932.

Pomnite! Elsa-fluid ostane Elsa-fluid!

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

V gostilni.

Gost: «Natakar! Tale jedilni list je pa že deset dni star.»

Natakar: «Nič za to, saj so še vse jedi tu.»

Na počitnicah.

Gost: «Čujte, gospod krčmar, kaj pri vas vedno curlja skozi strop?»

Krčmar: «Ne, gospod, samo kadar dežuje in pa nekaj časa po dežju...»

Tudi sodba.

A: «Kako je vam všeč moj novi slamnik?»

B: «Krasno vam pristoja; človek bi dejal, da je vam zrasel iz glave...»

Usoda zakonea.

A: «Odkar sem poročen, sem shujšal za dva kilograma.»

B: «To ni nič hudega. Toliko je menda tehtal vežni ključ, ki si ga moral dati ženi.»

Sumljiv zdravnik.

Zdravnik: «Gospod, nikakor ne smete piti, kaditi in preveč jesti.»

Bolnik: «Kar priznajte, gospod doktor, da je bila moja žena pri vas...»

Pri kosilu.

Mlada žena (joče): «Menc a si že vse pozabil, kaj nama je župnik govoril pri poroki. Rekel je: Ljubezen vse veruje, ljubezen vse upa, ljubezen se veže.»

Mož: «To je res! Ni pa rekel, da ljubezen vse oje.»

To še nič ni.

Prvi gost (v restavraciji svojemu sosedu): «Vam pa jed imenitno tekne, gospod. Človek kar sirni.»

Drugi gost: «To še nič ni — morali bi me videti, če sem kam povabljen...»

Imeniten gospod.

Ječar: «Gospod državni tožilec hoče govoriti z vami.»

Jetnik (samozavestno): «Povejte mu, da me ni doma.»

Zepne ure
od Din 35.—
naprej.

Zapestne ure
od Din 66.—
naprej.

Žepne in zapestne ure, budilke, kukavice, stenske ure, zlatnino in srebrnino kupite dobro in po nizkih cenah pri

H. SUTTNER, Ljubljana 6

PREŠERNOVA ULICA 4, poleg frančiškanske cerkve.

Cenik zastonj in franko.

Cenik zastonj in franko.

Smučiči! Din 88.—

Kdor prej pride, prej — smuča!

Najceneje prodaja vse najboljše potrebščine za zimski šport in alpinistiko

ALPINA D. Z. O. Z.

LJUBLJANA, Tyrševa c. 7.

Trdovraten samec.

A: «Tvoji upniki potrebujejo denar. Moraš se poročiti z bogato žensko.»

B: «Če potrebujejo denar, naj se kar sami oženijo.»

Spomin.

Ženka: «Glej, Lojzek, tamle na tistem oglu si vedno čakal mene.»

Možek: «Da, saj že spet stoji tam neki tepec in čaka.»

Izpodbuda k pogumu.

Ona: «Gospod, če me poljubite, bom kričala.»

On: «Kaj pa, če vas ne poljubim?»

Ona: «No, za takega bi vas pa ne smatrala.»

Najlažje delo.

Gospodar: «Odkrito povedano, za vas nimam nobenega dela.»

Brezposelni: «To je kakor nalašč zame, saj iščem prav tako mirno zaposlitev...»

Delo

v današnjih hudih časih si preskrbi še najlažje vsakdo s tem, da si ureči doma nekako domačo pletilnico. Mi nudimo delo vsakomur na ta način, da odvezemamo izdelane pletenice, dobavljamo prejo in izplačujemo mezdo za pletenje. To potrjuje mnogo zahval. Če želite tudi Vi dela in zaslužka, pišite zaupno po brezplačni navodila tiskarji: Domača pletarska industrija Josip Tomažič, Maribor, Krekova ulica št. 16.

Najboljše nogavice

MALI OGLASI

Naše cene Vam priporočajo obisk naših trgovin Franc Senčar, Mala Nedelja in Ljutomer. — Nakup jajc, masla, suhih gob, svinjskih kož, vinskega kamna in vseh deželnih pridelkov. Stalna zamenjava bučnic in solčnic za olje ter zrnja za moko. 285

Listnoca uredništva

Muta ob Dravi. Izkušali bomo doiti ševilke. Sv. Janez ob Bohinjškem jeztru. Mnogo preveč osebno!

PLJUČNE BOLEZNI SO OZDRAVLJIVE!

Pljučna tuberkuloza, sušica, kašelj, suhi kašelj, sluznati kašelj, nočno potenje, bronhijalni katar, katar v grlu, zaslinjevanje, bruhanje krvi, naduha, astmatično hropenje, bodljaji itd. se dajo ozdraviti!

NA TISOČE OZDRAVLJENIH!

Pred uporabo

Zahtevajte takoj mojo knjigo «Nova umetnost hranjenja», ki je že mnoge rešila.

Po uporabi

POPOLNOMA ZASTONJ

dobite mojo knjigo, iz katere lahko črpate mnogo potrebnega. Kogar torej mučijo bolečine, kdor se hoče na nagel način temeljito in brez nevarnosti iznebiti svojih bolezni, naj piše še danes! Ponovno naglašam, da dobite moje pojasnilo povsem brezplačno, brez vsake obveznosti z vaše strani, in bo vaš zdravnik gotovo pristal na ta od prvovrstnih profesorjev kot odlično priznan

NOVI NAČIN HRANJENJA.

Zaradi tega je v vašem interesu, da takoj pišete, pa vam bo naše tamošnje zastopništvo takoj postreglo.

Črpajte pouk in okrepljeno voljo do življenja iz knjige izkušenega zdravnika. Ona vsebuje okrepljeno in življenjsko uteho ter se obrača na vse bolnike, ki se zanimajo za sedanje stanje znanstvenega zdravljenja pljuč. Poštno nabiralno mesto:

GEORG FULGNER, BERLIN-NEUKÖLLN, Ringbahnstrasse Nr. 24, Abt. 491.